

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSRE:

Első sorban minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, november 6.

Angol kudarc a Dardanelláknál.

Három ponton döntésre készül a német sereg.

Német hadihajók Anglia partjainál.

Kivertük a San partjáról az oroszokat.

Budapest, november 5. (Hivatalos.) Északi harcszintéren hadműveleteink tegnap is tervszerűen folytak le, anélkül, hogy ellenség csak legcsekélyebb mértékben is zavarta volna. Wyslock torkolatától délre csapataink oroszokat, akik San nyugati partján vetették meg lábukat, összes állásaikból kiverték. Itt több mint ezer orosz foglyul ejtettünk és géppuskákat is zsákmányoltunk. Hasonlóképen Stryj völgyében sem volt már képes ellenség támadásainknak helyt állni. Ötszáz oroszot fogtunk el. Egy géppuskaosztag és egyéb hadianyag jutott birtokunkba. Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Visszavert angol kirohanás
Nieuportnál.

BERLIN. (Hivatalos.) A német nagy főhadiszállás jelenté: Tegnap belga csapatok, angolok és franciák támogatása mellett heves kirohanást intéztek ellenünk Nieuporton át a tenger és az elárasztott terület között. Minden nehézség nélkül visszavertük őket. Voresnél és Lilletől délnyugatra valamint Berryaubactól délre az Argonnesokban és Vogézekben támadásunk előbbre haladt. Keleti hadiszintéren nevezetes dolog nem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A Kelet dicsősége.

Arad, november 5.

A töröknél bizonyára műveltebb, csiszoltabb lelkű nemzetnek tartotta magát az angol, a német, a francia. Valljuk be, magunk is ebben a tévedésben voltunk. A franciák az emberi egyenlőség papjaiként viselkedtek; az angolok pedig kívül-belül első osztályú embereknek, a jog, a törvény, az illem, a tisztességtudás rendíthetetlen hiveinek vallották magukat. Ezzel szemben a törökben a Kelet elmaradott, bemohosodott szivü népét látták, a kinek durva fölfogása abban is megnyilatkozott, hogy csak a maga felekezetéhez tartozókat tekinti „igazhitűeknek.”

Hát a derék török, a keleti népválóban egész másféle, mint aminők az angolok, a franciák és az egykori Belgium lakói. A török fővárosban, mihelyt az oroszokkal vívott első harcok híre kitört, az ujságok első szava ez volt a néphez: „ne bántuk az idegeneket!” Ne essünk abba a szegyenbe, a melylyel Páris, Brüsszel, London és Szentpétervár mocsokolták be magukat. Es konstantinápolyban nem is esett bántódása sem az oroszoknak, sem az angoloknak, sem a franciáknak. A francia boltokat nem zúzták be, angol asszonyokat nem inzultáltak, az orosz követiséget nem gyújtották föl, az ententehez tartozó államok alattvalóit nem fogdosták össze, nem internálták, a vagyonukhoz nem nyultak hozzá, az elköltözőket a török rendőrök és török katonák nem döfködtek puskatussal, szóval: úgy viselkedtek, ahogy tulajdonkép Londonnak, Párisnak, Brüsszelnek kellett volna viselkedni a védtelen polgársorsban levő idegenekkel szemben. A török megmutatta, hogy milyen a kulturnép.

A törökökkel való érzelmi és lelki rokonságunkat, amelyről most sok

szó hangzik, megerősíti valami: amikor a háboru kitört, mi ugyanily becsülettudással, emberséggel bántunk az itt rekedt idegenekkel szemben. Akár véletlen utasok, akár itt tartózkodók voltak az idegenek, a hajuk szála se görbült meg. A csehországi és magyar fürdőkhöz levő idegenek tulnyomó része egyetlen görbe tekintet kísérete nélkül mehetett haza. A kiket internáltak, vagy föltartóztattak, azok se győznek elég jót beszélni a mi hatásaink előékenységeiről, finomságáról. A hadifoglyokat meg néhol jobban becézik, mint a magunk sebesültjeit.

Ilyenek a törökök és ilyenek vagyunk mi, — a franciák, angolok és a belgák szemében eddig faragatlan, sötét keleti népek, a kikkel a művelt angol, francia és belga csak üzleteket csinált, de egyébként nem sok jót tartott felőlünk. És mihelyt a háboru kitört és az idegenek további kizsákmányolásának útját vágta: az angolból, a franciából és a belgából kitört az állati durvaság, a hiszterikus düh.

A háboru megváltoztatta a fogalmak értékét és új jelentést, új tartalmat adott a kelet szónak. Innétől kezdve a kelet jelenti az álhumanistákkal, a jograblókkal és az egyenlőség hamis prófétaival szemben az emberi jognak, az emberi érzésnek, az emberi méltóságnak tiszteletét.

De egyébre is vall a török tömegléleknek ez a mienkéhez hasonló megnyilatkozása. Oly nemzetnek, amely tudatában van az erőnek, amelyet a harc téren kifejthet ellenségeivel szemben, nincs szüksége arra, hogy az ellenséges nemzetbeli polgárokon és védteleneken töltsse ki tehetetlen dühét. A török hadsereg, amely újjászerveve, megifjodva indul a hábo-

rubá, kemény csapásokat fog mérni az oroszra, az angolra s ha alkalmas lesz rá, a franciákra is, olyanokra, akik fegyverrel állanak vele szemben. Az idegenek bántalmazása és üldözése, amelyet a török nem is tartott magához méltónak, olyan mulatság, amellyel a veszített csaták előérzetét, vagy utófájdalmát csillapítják az angolok, franciák és belgák, az ugynevezett kulturnemzetek.

Anglia védekezik a német betörés ellen.

(Éltik a szigetországot. — Visszatartott százezres hadsereg. — Az angol expedíciós csapatok értéke.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 5.

Morath Őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai szakértője a következőket írja Anglia katonai erejéről:

— Anglia elégtelen szárazföldi hadsereggel vállalkozott minden idők legnagyobb háborújára. Londonban ugyan ezt tagadják, de amennyire nem lehet letagadni, hogy Anglia szövetségesének, Belgiumnak a megígért angol védelem semmitéle katonai hasznót nem hajtott, ép oly nehéz lesz megcáfolni azt, hogy az angol csapatállítások a szárazföldre távolról sem elégségesek ahhoz, hogy a franciákat döntő győzelemre segítsék. Becsületlen szövetségesnek kötelessége lett volna mielőtt még ígéreteivel a háborút felidézni segítené, lelkiismeretesen mérlegelni a haditervben előforduló hibák lehetőségét is. Franciaország égett a harci vágytól és eközben elfelejtette, hogy az esetre, ha nem sikerül Németország megtámadása, a szövetséges Anglia csak két év múlva adhat neki egy akkora sereget, amely meg is ielel a megindítandó harc méreteihez. Ha becsületlen a szövetséges, akkor rá kellett volna mutatnia annak a lehetőségére is, hogy India benszülött csapatostei talán nem egészen megbízhatók, de még nem is nélkülözhetők Indiában.

A haditerv, az nem sikerült. A Rajna helyett a szövetségesek a francia-belga tengerpart mellett állnak és az ellen küzdenek, hogy Németország megszeresse az ugródeszkát Angliába. Anglia segítsége nem oltott tul a naiv kezdeten. Kalmárszelleme nem engedte, hogy ebbe az üzletbe nagyobb részesedéssel lépjen be. Ez annál lelkiismeretlenebb cselekedet tőle, mert London volt az ugynevezett bekerítő politikának a székhelye, amelynek politikai sikere nélkül Franciaország sohasem kezdte volna meg ezt az élet-halál harcot és Belgium bizonyára megengedte volna, hogy a német seregek átvonuljanak területén. Anglia biztonságban érezte magát és csak mikor már a német seregek diadalmas vonulása Páris alá ért, derengett fel az angol hadügyminiszteriumban annak a keserű szükségessége, hogy erre az üzletre áldozni is kell és a szárazföldi hadsereget meg kell nagyobbítani. Hat hadosztályt küldtek a kontinensre és ezt indus, kanadai és néhány gyarmati csapattal növelték, de cnyuttal megfityegették Németországot, hogy Kitchener lord milliós hadsereget fog teremteni. Anglia tehát ahelyett, hogy a háboru előtt fegyverkezett volna, a háboru folyamán teszi ezt meg.

Mennyi csapatot dobhat vajon a kontinensre? Az angol királyi haderő a következő részekből áll: sorhad az anyaországban és a gyarmatokban (India nélkül) 156.000, egy gyarmathadtest 8600 ember, sorhad Indiában 78.400, hadseregtartalék 146.700, különös tartalék 63.000, milícia 6000, szárazföldi hadsereg 250.000, tisztok képzésénél szolgáló csapat 800. Összesen 709.500 ember. Angol források szerint ezideig az anyaország sorhadából 200.000 embert szállítottak a szárazföldre és 44.000 embert a hadseregtartalékból. Az angol királyságban tehát ezidőszent még rendelkezésre áll körülbelül 100.000 ember a hadseregtartalékból, ha nem

kellene a veszteségeket kiegyenlíteni. Október 10-ig angol források szerint a veszteség 344.20 tiszt és katona és a mostani harcokat is hovázávéve kerekszámban hetvenezerre tehető. Összesen tehát a hadsereg tartalékból már csak 30.000 ember áll rendelkezésre. Ezeknek az átszállítása azonban nagyon valószínűtlen, mert tulajdonképpen ennek kell a magját alkotnia az ujonnan toborzott önkéntes hadseregeknek, minthogy azt csak úgy lehet kiképezni, ha egybeolvasztják ezzel a félig-meddig mégis harcra kész tartalékkal. Már is hallunk olyan panaszokat, hogy nincs, aki kiképezze a hadsereget, nincsenek tisztek. Remélhetőleg nem akarják megismételni az antwerpeni esetet és nem akarnak kiképzetlen ujoncokat tűzbe küldeni. Ezek szerint a hadseregtartalék a már átszállított 200.000 főnyi hadsereg kiegészítésénél nem jöhet számításba.

Ugyanez az esett áll a 63.000 főnyi külön tartalékra is. Ennek az a rendeltetése, hogy a trén, egészségügyi, állategészségügyi és élelmezési formációt a szárazföldön harcoló seregek kiegészítse; főleg pedig, hogy pótsapatok felállítását tegye lehetővé, hogy ezek a háboruban keletkező hiányokat kitöltsék és otthon a frissen toborzott kiképzését lehetővé tegye.

Tehát csak a szárazföldi hagsereg marad még hátra. Ugy látszik, az egész szárazföldi hadsereget valami különös célra tartogatja Anglia és nem bocsátja szövetségesei rendelkezésére. Ennek az lehet az oka, hogy ennek a hadseregek az a rendeltetése, hogy az anyaországot betörés ellen védje. Lehet, hogy azért nem küldték át, mert ennek a seregeknek nincs valami nagy katonai értéke, mert négy évi szolgálati kötelezettségű önkéntesekből áll, akiket negyven óra alatt ki kell képezni és akiknek egész katonai szolgálata az, hogy nyolc tizenöt napi tábori gyakorlatot végeznek. Azt hisszük, hogy különösen, amint most állnak a hadműveletek a tengerparton, ebből a hadseregből egyetlenegy embert sem hoznak át a szárazföldre.

Eszerint csakis az ujonnan kiképzettek csapataival lehet a szárazföldön harcoló angol sereget megerősíteni. Hogy ezek az új alakulások milyen méretűek, az pontosan nem állapítható meg. Nem ülhetünk fel az angol reklámterveknek, de nem is akarjuk ellenségi energiáját lebecsülni. Október vége felé az angol lapokban megjelent hirdetések szerint ujoncokat kerestek, hogy „a második félmilliót kiegészítsék.” Tehát óvatosságból úgy számítottunk, hogy már tényleg ötszázezer ember kiképzés alatt áll. Mióta Franciaország tengerpartjának északi része általunk veszélyeztetve van, a csapatállítások bázisát a Földközi tenger kikötőjébe helyezték át. Tehát csak egy nagy kerülővel hozhatók ezek az új alakulatok a harctérre, feltéve, hogy vannak egyáltalában tisztjei, mert bizony ennek a félmillió embernek a vezetéséhez huszezer tisztre van szükség, mert különben az ilyen improvizált csapatok egyáltalában nem harcra képesek. Az is kétséges, vajjon a főlészereles belátható időn belül elkészül-e. Reálisak akarunk lenni és úgy számítottunk, hogy ennek az új hadseregek egy-két hadteste, mondjuk százezer ember behajózható lesz. Azonban mindig csekély lesz harci értékük és döntő szerepük sohasem lehet.

Az angol gyarmatcsapatok is csak igen kis mértékben tekinthetők a Franciaországban küzdő angol sereg erősítésére alkalmasoknak. Négy világrészben vannak szétszórva és a gyarmathadsereg gerincét alkotják és abban a pillanatban megszűnnek a megbízhatóságuk, ha kivonnák belőlük az angol csapatokat. Napról-napra sulyosodik Anglia helyzete, dél, kelet és nyugatafrikában, Egyiptomban, a perzsi, afganisztáni és török határon. Az ilyen helyzet legfőbb csapateltolásokot enged meg, de nem azt, hogy oda vigyék az egész haderőt, ahol Anglia sorsáról döntenek. Ugyanez az esett áll az indiai sorhadra is (78.400 ember.) Ezen alapszik Brit India léte. A benszülöttek seregéből Anglia már negyvenezret elvont és ezek most Franciaországban vannak. Egy másik részét Egyiptomba vitték és az izlám ébredése nem engedi meg, hogy az indiai csapatokat tovább gyengítsék.

Mindent egybevetve, a Franciaországban küzdő angol expedíciós sereg legtöbb hadtestre növelhető. Ahol milliók és milliók harcolnak, ez nem döntő számú az összetételüket tekintve, nem döntő erő.

Az angol flotta kudarca a Dardanelláknál.

— Törökország háború. — Egyiptomban közelednek az ellenséges erők. — Visszavert orosz támadások. —

Távirati tudósítás.

Bécs—Berlin—Konstantinápoly, november 5.

A Dardanellák sikertelen bombázása.

Konstantinápoly, november 5. A főhadiszállás hivatalosan a következőket mondja:

Az oroszok megkezdtek a határon állásuk megerősítését, de Isam zónájából teljesen visszavertük őket. Csapatunk szelleme és támadó kedve kitűnő.

További jelentések szerint a Dardanellák bejárati erődjei elleni bombázásban az Inflexible, Indefatigable, Gloucester, Defence nevű angol páncélosok és cirkálók, még egy másik angol cirkáló, valamint a Republique és Bouvet nevű francia páncélosok, két francia cirkáló és nyolc francia torpedónaszád vettek részt.

Az ellenséges hajók 240 lövedéket használtak el, de nem sikerült jelentékeny kárt tenniük. A mi erődjeink csak tíz lövést adtak és az egyik lövedék egy angol páncéloshajót talált, amelyen robbanás történt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, november 5. A Vossische Zeitung jelenti Konstantinápolyból: A Dardanelle-erődök eredménytelen bombázása alkalmával, egy brit hajó erősen megsérült. Ez a siker a lakosságot bizalommal tölti el.

London, november 5. Az angol külügyminiszterium hivatalos jelentése a következőket mondja: November 3-ikán hajnalban egy angol-francia hajóraj nagy távolságból lövöldözött a Dardanellák erősségeit. Az erődökből viszonzták a tüzelést, anélkül, hogy a hajókat golyó érte volna. A szövetségesek nem szenvedtek veszteséget, csak egy löveg ért egy hajó közelében. Az ágyzás tényleges eredményét megállapítani lehetetlenség. Az egyik erődben erős robbanást észleltek, a melyet nagy füstgomoly követett.

Csapatösszevonások Egyiptomban.

Köln, november 5. A Kölnische Zeitung jelenti: Az angolok sietve intézkednek, hogy Egyiptom keleti részét megvédelmezzék a várható török támadásoktól. Harmincezer főnyi csapatot összpontosítottak és páncélos vonatokat állítottak össze.

Oroszország ellen támad a főerő?

Róma, november 5. A Corriere d'Italia jelenti Konstantinápolyból: Törökország elhatározta, hogy nagyobb haderejével Oroszország ellen fordul. A legközelebbi időben a Fekete-tenger területén, továbbá Perzsiában és Afganisztánban kerül majd nagy összeütközések a sor.

Szofia. Konstantinápolyi magánjelentés szerint az oroszok Erzerumnál támadtak, de a törökök ellentámadása elől meghátráltak.

Szabasztopol bombázása.

Berlin, november 5. A Times is bevallja, hogy Szabasztopol bombázásakor a török hadihajók 116 gránátot lőttek a városra. A parti erődök ütegei viszonzták a tüzelést.

Német vezérek a török seregben?

Róma, november 5. A Times jelenti Szentpétervárról, hogy Törökországban a Dardanellák parancsnokává De Veir német ezredest nevezték ki, a török hadsereg vezetését pedig Liman von Sanders tábornokra bízták.

Az ARADI KOZLONY telefonaszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomása)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — 151
Nyomda	— — — — 151

Kötélhalálra ítélt áruló katona.

(A szakaszvezető büne. — Fölakasztották a szerbek segítőjét.)

(A déli harctérre kiküldött munkatársunktól.)

Pétervárad, november 5.

Péterváradra megérkezve reggel arról értesültem, hogy a mai nap folyamán kivégzés lesz. Azonnal felkerestem a parancsnokság vezérkari főnökét, akinek arra a kérésre, hogy engedje meg a törvényes aktus végig nézését, az volt a szíves válasza, hogy semmi akadály nincs ennek.

— Tessék végig nézni, nyilvános a végrehajtás. A dolog annál fontosabb, mert ez az egyetlen eset, hogy a saját katonánkat kellett a haderő ellen elkövetett büntetett miatt halálra ítélni.

Délután három órakor volt az akasztás. A színhelye a vár udvara. A formások ugyanazok, mint a polgári bíróságnál. Az elítéltet szuronyos őrség kísérte a vesztőhelyre, ahová egy pap társaságában érkezett meg. Rabruha volt rajta.

A katonai törvényszék elnöke megparancsolja, hogy az elítéltet vezessék eléje és így szól:

— Jovanovics Brankó az ítélet végrehajtása előtt elrendelem, hogy a rögtönítélő bíróság ítélete egész terjedelmében olvassassék fel. Hallgassa meg.

Néma csendben kezdi meg a százados hadbíró az olvasást:

Ófelsége az osztrák császár és az apostoli magyar király nevében!

A pétervárad cs. és kir. hadseregparancsnokság, mint rögtönítélő bíróság 1914. október 28-án Melchner Róbert alezredes elnöklésével Hirsch Leó százados hadbíró vezetésével, Sedlacek Izidor őrmester jegyzőkönyvvezető, Löw Antal dr. tart. hadnagy, mint vádló, Jovanovics Brankó a 70. gyalogezred szakaszvezetője, mint vádlott, Nagy Ernő dr. tart. hadnagy, mint védő jelenlétében lefolytatott főtárgyalásban a vádlott ellen az állam hadereje ellen elkövetett bűntény vádját beigazoltnak mondotta ki és a vádló által tett indítványt annak elítélésére és megbüntetésére íránt elfogadta és Jovanovics Brankót a 70. gyalogezred szakaszvezetőjét a következőképpen

ítélte el:

Jovanovics Brankó született Asanjában, Zimonyi járás, Szlavonia, ugyanoda illetőségű, 30 éves, görög keleti vallású, nős (négy gyermeke van) kereskedő Asanjában, ez idő szerint tartalékos szakaszvezető a 70. gyalogezredben: bűnösnek mondatik ki, a katonai büntető törvénykönyv 827. szakaszába titkos az állam hadereje ellen elkövetett bűntettben, amit az által követett el Jovanovics Brankó szakaszvezető, hogy 1914. szeptember 6-án Asanjában, ahol mint szabadságolt beteg tartózkodott, mikor oda a szerb csapatok bevonultak, ott maradt, eldugta az egyenruháját, polgári ruhát öltött, a szerb tisztekkel és katonákkal beszélt, házról-házra járva, az élelmiszerek összeírását a szerb csapatoknak ki kell szolgáltatni és a szerbek részére kocsikat rekvirált.

Jovanovics Brankó ezért a katonai büntető perrendtartás 442. szakaszának 2. bekezdése és a katonai büntető törvénykönyv 45. szakasza alapján amellet, hogy közlegényé

fokoztatik le és a cs. és kir. hadseregből ki-taszitattik, kötél általi halálra ítéltetik.

Indokok:

Vádlott Jovanovics Brankó szakaszvezető azt vallja, hogy mikor a szerbek Asanjába betörték, mint szabadságolt beteg ő is ott tartózkodott; a szerbek szeptember 6-án jöttek Asanjába és szeptember 13-án hagyták el a helységet. Vádlott állítása szerint ő az egész idő alatt házában elbújt a szerbek elől, semmit sem tett és ártatlannak tudja magát. Amivel vádol-tatik az nem igaz.

A főtárgyalás folyamán vádlott megváltoztatta vallomását és beismerte, hogy mikor a szerbek megérkeztek, polgári ruhát öltött, egyszer beszélt a szerb katonákkal és Asanjában házról-házra járt és azzal a megjegyzéssel végezte az élelmiszerek összeírását, hogy ez a szerb csapatok részére történik, de ezt meg kellett tennie, mert ezt egy megszökött községi rendőr neki megparancsolta, ennek a parancsnak engedelmeskedett, mert attól félt, hogy a szerbek őt bezárják.

Dolnay Mihály tanu eskü alatt vallja, hogy a vádlott szakaszvezető Asanjában házról-házra járt és a szerbek részére élelmiszert irt össze, a tanuhoz is ezzel a céllal jött el. A tanunak azt is mondta, hogy a szerbek tudják, hogy ő katona.

Podlavitzki Mihály tanu eskü alatt vallja, hogy vádlott Asanjában a szerbek részére élelmiszereket és kocsikat irt össze, vádlott egy papírlappal a kezében, házról-házra járt és tanuhoz is eljött és azt mondotta neki, hogy ez a szerbek részére történik és ennek meg kell történie. Elmondotta a tanunak, hogy a szerbek megkérdezték tőle, vajon katona-e és ő azt mondta, hogy nem az.

Virág Pál tanu is azt vallja eskü alatt, hogy vádlott a szerbek érdekében végezte az összeírást. Tanu látta, hogy vádlott szerb tisztekkel és katonákkal beszélt.

Darinka Pinka tanu megerősíti, hogy tanu csak akkor vett magára polgári ruhát, mikor a szerbek már egy napja Asanjában voltak.

Ezekből a tanuvallomásokból és vádlott beismeréséből világosan kitűnik, hogy vádlott önként állott az ellenség szolgálatába és úgy buzgólkodott, hogy az ellenség javára legyen. Az a kifogás, hogy egy községi rendőr parancsára cselekedett így, nem vehető figyelembe, mert a katonára a katonai esküje és előjárói parancsai a mérvadó, eltekintve attól, hogy senki sem fenyegette és a mit tett, arra sem a nevezett rendőr, sem a szerbek nem kényszerítették. Vádlott maga is elismeri, hogy cselekedetre az indította, mert félt, hogy ha nem teljesíti a rendőr parancsát, a szerbek bezárják. Ha már ez a féltelme megvolt vádlottnak, akkor egyszerűen azt mondhatta volna a szerbeknek, hogy ő osztrák-magyar katona és azok ennek megfelelően bántak volna el vele. Különben is be van bizonyítva, hogy a szerbek vádlottal nem úgy bántak, mint ellenséggel, hanem mint barátal.

Különben sem tanusított vádlott a szerbek Asanjába érkeztekor katonás magatartást. Bebizonyított tény, hogy Asanjában szeptember 6-án reggel 8 órakor tudták, hogy jönnek a

szerbek és csak délután két órakor érkeztek meg és vádlott — noha ezt tudta — mégis Asanjában maradt.

Mindeme körülmények mérlegelése után a törvényszék arról győződött meg, hogy vádlott önkéntesen állott az ellenség szolgálatába, hogy annak hasznot hajtson.

Mert a cs. és kir. főhadparancsnokság 1914. június 26-án kiadott rendelete szerint az állam hadereje ellen elkövetett bűntett miatt a statárium ki lett hirdetve, a vádlottat a katonai büntető perrendtartás 442-ik szakaszának 2-ik bekezdése alapján kellett elítélni és a katonai büntető törvénykönyv 45. szakasza alapján Jovanovics Brankó szakaszvezetőt közlegénynek kellett lefokozni és a hadseregből ki kellett őt taszítani.

Minden ízében remegve hallgatta végig a halálos ítéletet a vádlott.

— Elrendelem az ítélet végrehajtását — mondotta az elnök.

Szuronyos örök kíséretében visszament a félig ájult bűnös az akasztófa alá. Néhány perc múlva elvette méltó büntetését egy olyan bűnért, mely páratlanul áll hála isten a háboru történetében.

Bolgár Lajos.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Tóth József váltói. Budapestről jelentik: Tóth József mázolósegéd hatvanhárom évvel ezelőtt telepedett le Aradon, ahol a külvárosban pénzügynökösödéssel kezdett foglalkozni. Hamar híre terjedt a városban, hogy nála pénzkölcsönök lehet kapni magas kamatok mellett. Tóth József huszonnégy évvel ezelőtt üzleti összeköttetésbe került Holzer Mihály aradi szabóval. Ez az üzleti összeköttetés négy évig állott fenn a akkor Holzer csödbe került. A csőd után is fenmaradt azonban összeköttetésük és Tóth József váltókra apróbb kölcsönöket adott Holzernek, aki a törlesztést úgy eszközölte, hogy újabb váltókat adott Tóthnak. Három évvel ezelőtt, 1911-ben, Tóth József bemutatott egy ilyen váltót Sarlot Domokos aradi rendőrkapitánynak, aki kijelentette, hogy a bemutatott váltó hamis. Tóth erre száznegyven váltó alapján följelentést tett Holzer Mihály és fia, Holzer József aradi szabók ellen magánokirathamisítás és csalás miatt. Holzer kezdetől fogva azzal védekezett, hogy a váltókat Tóth József tudtával és beleegyezésével hamisította és Tóth diktálta neki, hogy milyen nevet írjon a váltókra.

Az aradi törvényszék Holzer Mihályt bűnösnek mondotta ki a magánokirathamisítás és csalás büntetésében és magas korára való tekintettel másfél évi börtönre ítélte. ellenben fiát, Holzer Józsefet, akit az ügyesség bűnrészeséggel vádolt azon gyanúsítások alapján, hogy a váltók egy részének hamisításáról tudott, a törvényszék felmentette. Az ügy felebbezés folytán a nagyváradi táblához került, a mely megváltoztatta az ítéletet, Holzer Mihályt és Holzer Józsefet fölmentette. Megállapította ugyanis a tábla, hogy Holzer Mihály cselekménye nem csalás, mert sem tévedésbe ejtés, sem tévedésben tartás nem forog föl, minthogy Tóth József tudta, hogy a váltók hamisak. De nem lehetett magánokirathamisítás sem, mert a váltók fölhasználása nem történt meg és nincs olyan, aki az okiratra nézve tévedésben lett volna. A Kuria Tarnay János elnöklésével, Ribossy bíró előadásában ma tárgyalta ezt az ügyet és Ligetkuthy koronaügyész vádbeszéde és Déni Géza dr. védelme után magáévra tette a nagyváradi tábla ítéletét s a semmiségi panaszt elutasította. Az ítélet így jogerőre emelkedett.

Ypern, Arras, Soissons a döntő pontok.

(A német támadások sikere. — Tengerhez szorítják az angolokat. — Áttörés fenyegeti a francia balszárnyat.)

Távirati tudósítás.

Berlin, november 5.

A német csapatok támadásai három döntő ponton sikeresen előrehaladnak. Ypernnél a szivós támadásokkal már teljesen a tengerhez szorítják az angolokat. Arrasnál a német hadműveletek a francia balszárnyat áttöréssel fenyegetik. Soissonnál energikusan küzdenek az Aisne völgyéért és megállapítható, hogy a harcban álló német csapatok mindenütt napról-napra erősödnek.

A flandriai harcok.

Amsterdam, november 5. A Gluisból jelentik a Telegrafnak: A Nyugat-Flandriában dúló harcok vonala változatlan s nem felel meg a valóságnak az az itt elterjedt híresztelés, mintha a németek visszahúzódtak volna. Kortryle, Iseghem, Rousselaere és Thourout még mindig német kézen vannak, ellenben Ypernet még mindig a szövetségesek birtokolják. Az Ypern körüli harcok különösen Plasschendale, Roosebeke és Becelaere mellett voltak igen hevesek. A német csapatok szerint nagyon nehéz az ellenséges lövészárkok és sáncok elfoglalása. Hosszu sorban érkeznek a sebesülteket szállító autók a harctérről. Ingelmusterbe magába például egyetlen napon háromezer sebesült érkezett. A németek katonai célokra helyreállították Kortryk és Rousselaere között a vasuti vonalat.

Rousselaere-t (Roulers) nagyon megviselte a bombázás. Nagyon sok ház leégett. A három kilométernyire levő Ruabeke falu romban hever, azonban gótikus tornyu, szép temploma és középkori kastélya épen maradt. Rumbekenek 50.000 frank hadisarcot kellett fizetnie. A németek Ostendétől Knoekeig csapatokkal szállták meg a partot. Heystban három nyelvű hirdetést függesztettek ki, hogy minden lakóst, amely a tengerpartra néz, valamint az odavivő utcák házáit ki kell üríteni. Hasonló plakát jelent meg Knoekeben.

A blankenberghei strandon lévő épületeket is ki kellett üríteni. Ostendében igen nyomott a hangulat. A lakóknak tilos elhagyni a várost. Öt embernél többen nem csoportosulhatnak az utcán. Este hét órakor minden boltot és nyilvános helyiséget be kell zárni. A minap plakáton tudatták a németek a lakossággal, hogy kémeik vannak a városban, ezeket az ellenséggel konspiráló embereket föl kell jelenteni; aki ezt elmulasztja, halállal büntetik.

Az angolok veresége.

Rotterdamból jelentik: A Times leírja az yperni német támadást. Rémes bombázás után szuronyrohamra mentek a németek. Az összeütközés borzalmas volt. Az angolok kényszerülve voltak engedni a tulerőnek.

London. (Táviroda.) A Daily Mail keserűen állapítja meg, hogy a szövetségesek összes hadereje elégtelen ahhoz, hogy a németeket Belgiumból kikergessék és Orosz-Lengyelországból visszavonulásra kényszerítsék. — Az angol néppel meg kellene már ismereteni az igazságot — fejezi be cikkét az angol lap.

Francia jelentés a nieuport-i helyzetről.

Páris, november 5. A Nieuport-Dixmuiden-fronton semmi újság. A németek állandóan folytatják heves támadásukat az egész területen, amely Yprestől északra, nyugatra és délre fekszik. Az összes támadásokat álltuk és egy

kissé előre is mentünk Yprestől északra és nyugatra. Napkeltekor az ellenséges erők, amelyek Lystól érkeztek, azon voltak, hogy elfoglalják Qlebeket és Messinet-t. E két városkát azonban az este még birtokunkban tartottuk, ellentámadásaink segítségével. A többi fronton a tegnapi napot a heves ágyuzások jellemezték és az ellenség erős ellentámadásait, amelyek arra irányultak, hogy megszerezzék azokat a területeket, amelyeken a legutóbbi napokban tartottuk magunkat, föltartottuk. A csata még mindig nagyon élénk, de a németek még nem nyomultak tovább.

Pau tábornok hadserege.

Róma. A Corriera della Sera tudósítója jelenti Dünkirchenből, hogy ott rendkívül élénk a vasuti forgalom. A francia hadvezetőség nagy sietséggel új harca kész sereget teremtett elő a földből, a hol eddig csak kisebb csapat szárazföldi seregek voltak. Az északon gyülekezett haderők hatalmasak és a seregek harcokédes lelkes. Joffre tábornok találkozott a napokban Albert belga királlyal és egy vezérkari tiszt a következőket mondotta a tudósítónak erről: A király megesküdt, hogy addig nem hagyja el Belgiumot, amíg egy négyzetméternyi terület szabad lesz és ha ezt a területet ellenséges tűzesség lövi is. Joffre azt mondotta a királynak: Biztosítom felségedet, hogy a végső győzelem reményében a szövetséges seregek országának még el nem foglalt részét nem engedik bántani az ellenség által. (Ha Joffre csakugyan ezt mondta, akkor nem volt elég óvatos, mert azóta már ismét bántotta az ellenség Belgiumnak még szabad részét, sőt el is vett belőle egy jókora darabot. A szerk.) Az új hadsereg lelke Pau tábornok, akitől igen sokat várnak. A tábornok Dünkirchent teljesen megerősítette. A belga katonák elégedetlenek, mert a tisztjeik rosszul vezették őket, mert rosszak voltak az erődítményeik, amelyek az első ágyulövésre összeomlottak. Már csak 60000 ember van a belga seregből és azt ígérték nekik, hogy 36 óráig kell csak Ypernnél harcolniuk és most már hetek óta fekszenek a lövészárkokban és naponta ezer és ezer embert vesztenek el.

Menekülés Antwerpenből.

Rotterdamból jelentik: A Rott. Courant írja: Antwerpenben az amerikai petroleumtartalékok égnek. Tizenötezer lakos ujjában a megterítés elől elmenekült.

French tábornok megsérült.

Berlin. (Táviroda.) A Lokalanzeiger jelenti, hogy French angol tábornok autóbalesetnél súlyosan megsérült és a főparancsnokságban már helyettesíti magát.

Visszatér Párisba a francia kormány.

Róma, november 5. Ide érkezett párisi jelentések szerint most már véglegesen elhatározott dolog, hogy a francia kormány november 20 án visszatér Párisba, a kamarát pedig december 15-ére hívják össze. A kamara üléseit három napra tervezik s a jövő évi költségvetés és egyéb pénzügyi kérdések szerepelnek a napirenden.

Királyunk törlése az angol marsallistából.

Róma. Londonból jelentik: Vilmos császárt és Ferencz Józsefet törölték az angol marsallistából.

Csingtau egyik erődjét rommá lötték.

Szentpétervár, november 5. A -pétervári távirati ügynökség jelenti Tokióból: A japánok erős támadást kezdtek az Ilkisz erőd ellen, amely a csingtaui erőd leghatalmasabb műve. A rohamot erős bombázás előzte meg, amely az erődöt valóságos romhalmazzá változtatta.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Napsugár kisasszony, új operette.
Szombat: Napsugár kisasszony. Operette.

* Az aradi Vörös Kereszt Egyesület hangversenye. A Vörös Kereszt a magyar közönség áldozatkészsége folytán összegyűlt fillérekkel a hazáért hősiessé küzdő és meleg véruket ontó katonák ezreit segíti az élethez, edzi a további harcokra. A Vörös Kereszt iparkodik a neki jutó fillérek ellenértékéül oly közvetlen szolgálatokat nyújtani, amilyet csak kivételes alkalmakkor és drága pénzen lehetne különben megszerezni. November 8-án a kulturpalotában hangversenyt rendez elsőrendű közreműködőkkel s kiváló műsorral. Weil Magda, Dienzl Oszkár és Ivánfi Jenő egy műsoron. Azok, akiknek a fiai a küzdők között vannak, gondoljanak arra a meleg odaadó ápolásra, melyre a megsebesülteknek szükségük volna, gondoljanak a nők férjeikre, testvérek a testvérré, az apák a fiukra és akkor hisszük, hogy nem lesz melegen érző ember, aki hiányozni fog erről az estélyről. Jegyek korlátolt számban kaphatók Scherhag H. és fia üzletében 4, 3, 2, 1, 1.50 kor. és 50 fillér árban. Felülfizetéseket köszönettel vessz és hirtalpig nyugtáz a Vörös Kereszt.

* A hozományvadász. Az Uránia színház szenzációs ujdonsága. A színház mai ujdonsága a szezonnak első igazi nagy drámája. Az egész képen végig lüktet a drámai és mozgalmal, fordulatos jelenetekkel, tragikus epizódokkal, tarkítja a gyönyörű mesét. Korunkból van a történet lemesolva. Főszereplője a mai kor egyik tipikus alakja, a gonosz hozományvadász, ki a legvégső eszközöktől sem riad vissza, amikor egy leány pénzéért annak életét, boldogságát kell is tönkretennie. — Hiteles felvételek a felmentett Przemyslből az Urániában. A monarchia győzelmesen előnyomuló seregei által nemrégén a hosszú ostrom alól felszabadított Przemyslből valók az Urániának mai háborus felvételei, melyek érdekességükben az eddigi összes háborus híradókkal vetekednek. A kiváló felvételek közül a legérdekesebbek: az elfogott kémekek, foglyoknak szállítása, a fővezér jelentése Przemyslből, katonák és élelmezési csapatok átvonulása Rzeszovon, Debica egy városrésze, melyet az oroszok leromboltak, stb.

* Az arany scarabeusz. (Kalandos dzsungel-dráma az Apollóban.) Ma, pénteken mutatja be az Apolló színház az idei mozszezonn egyik legnagyobb slágerét: Az arany scarabeusz című 3 felvonásos kalandos dzsungel-drámát. A vad természet egzotikus levegője mindig vonzalommal van a mozi publikumára s most még csodásabban érvényesül a szenzációs megkomponált cselekmény keretében. Izgalmas hajszák, idegizgató cselekmények kergetik egymást ebben a rendkívül érdekfeszítő dzsungel-drámában, amely szinte páratlan látványosságzámba megy. Emellett a nagy film mellett több rövidebb lélegzetű kép és a háborus felvételek legújabb sorozata — mely a legaktuálisabb harctéri eseményeket illusztrálja — kerül bemutatásra a pénteki új műsoron.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Utban Szabács felé.

— **Katonai engedéllyel a harcvonalba. — A Neueste Nachrichten. —**

— *A déli harctérre küldött tudósítónktól. —*

A déli harctéren néhány nap óta ismét kemény harcok folynak. Csapatunk állandóan előbbre hatolnak Szerbia földjén, egymásután foglalják el a szerb hadállásokat és e hét elején újból birtokunkba került — most már azonban véglegesen — Szerbiának Belgrád után legjelentékenyebb városa, a híres Szabács is. Események vannak a szerb harctéren és talán épen a döntő fordulatot előkészítő események. Ez indított arra, hogy a déli harcok színterére küldjük munkatársunkat **Bolgár Lajost**. Még emlékeztetsek Bolgár Lajos értékes, színes és addig ismeretlen eseményeket, megfigyeléseket főtárcikkjei, amelyeket a magyar—szerb határ mentén október elején megtett útjáról küldött és amelyeket az Aradi Közlöny olvasói igazi érdeklődéssel olvastak. A déli hadműveletekben akkor szünet állt be és így kiküldött munkatársunk visszatért a határról. Most azonban újból utra kelt és első nagy érdekességű tudósítását már alább adhatjuk:

Pétervárad, november 4.

Ujvidékig tart a polgári utazás lehetősége, innen már arról kell gondoskodnom, hogy a katonai parancsnokságok alatt álló területen is megengedjék az előrejutást. Matkovics ujvidéki főispán, akihez elsősorban fordultam, azzal fogadott, hogy tegnapelőtt ő az ujvidéki főkapitánnyal autón akart eljutni Jaraktól Klenáig, de a mitrovicai parancsnokság nem engedte tovább. Szívesen adott ajánló sorokat, de nem sok reménnyel biztatott.

Ujvidékről Péterváradra tovább utazáshoz a határrendőrség engedélye szükséges és ezzel csak holnap folytathattam volna az utat. De egy ujvidéki rendőr kíséretében, mint fogoly még aznap átjutottam Péterváradra.

Itt P. vezérkari századoshoz volt ajánlásom Ujvidékről. A százados, aki az aradi katonai állomásparancsnok sógora, igazán a legszívesebben fogadott és üdvözetét küldi aradi rokonainak. Utmutatása alapján este fél hétkor jelentkeztem dr. B. vezérkari őrnagynál, aki az . . . Armee Etappen Kommando vezérkari főnöke. Tőle tudtam meg, hogy déli seregünknel a táborban idáig csak egy újságíró van: Fényes László. A többiek, akik a déli harctérről tudósításokat küldenek, Ujvidékről adják a híreket. Dr. B. vezérkari főnök ajánlásaim révén kiadta nekem is a General-Passirscheint, amellyel eljuthatok a szerb földön harcoló csapatainkhoz.

Figyelmeztetett azonban arra, hogy nagyon nagy fáradalmak várnak reám, jól gondoljam meg, hogy mire szánom el magamat . . . Hajnalban indulok Rómára, onnan kocsin Jarakra és ha minden sikerül: csütörtökön már Szabácsban vagyok. Szabácsba ugyanis nem Klenákon vonultunk most be, hanem Jaraknál régebben álló Száva hidunkon keresztül ment át csapatunk, amely azután északra rontott a szabácsi szerbekre.

Érdekes lap került itt a kezembe. Az . . . Armee Etappen Kommando adja ki, a címe

NEUESTE NACHRICHTEN.

Az etapp-parancsnoksághoz tartozó csapatoknak a legújabb háborús eseményeket adják tudtul a két oldalas német nyelvű lapban, amelynek november 5-iki száma — a tizenötödik szám — a következő híreket tartalmazza:

Déli hadiszintér. Csapatunk nagy győzelme Szerbiában. Szabácsot rohammal elfoglalták csapataink.

Északi hadiszintér. Egész vonalon visszautasított orosz támadások. Harcok Csernovitznál. A déli szárnyon előnyomulásunk előrehalad.

Nyugati hadiszintér. A német főhadiszállás jelentése.

Török hadiszintér. Szabasztopol eredményes bombázása.

Az egyes közlemények Potiorek, Hófer jelentései, az Agramer Tageblattból, a Pester Lloydból vett szemelvények, a Frankfurter Zeitung táviratai.

A Neueste Nachrichtent az etappe parancsnokság egyéb küldeményeivel, — élelmiszer, felszerelés, munició — együtt küldik szét a csapatokhoz.

Bolgár Lajos.

Zsákmánybizottság

Antwerpenben.

(Elrejtett fegyverek. — Visszatérnek a menekültek.)

Távirati tudósítás.

Antwerpen, november 5.

Antwerpen, az ősi büszke patricius város meghajolt a hódító előtt; és kikényszerített sorsához gyorsabban alkalmazkodik, mintsem remélni lehetett volna. A város lassanként újra felölti régi, barátságos külsejét. A lakosság módfelett békés hajlandósága. Mindenki örül, hogy elvonultak az ijedség napjai, úgy az itt maradtak, mint a menekültek, akik most hosszú rajokban térnek vissza az ország- vagy a tengeri úton. Mindenkinek lelkében csak egy kívánság él, az, hogy soha többé ne éljenek át olyan órákat, mint „Antwerpen utolsó napjai”-ban.

A visszatérőket minden formalitás mellőzésevel fogadják vissza. A legszegényebbek, akiknek nincs annyi pénzük, hogy a hollandiai gőzöskön tegyék meg a rövid utat, gyalog jönnek át a határon. A határnál tábori ocsordák és bajor népfőkelők vigyáznak a rendre. Feltartóztatás nélkül mehetnek át az emberek, csak időnkint állítanak meg egy-egy gyanus külsejű egyént. Ha a gyanu — az tudniillik, hogy az illető polgári ruhába öltözött belga katona — alaposnak bizonyul, akkor odaszállítják az uttól jobbra lévő kis csoportokhoz, ahol már bajtársakra találhatnak. A visszatérők eleinte természetesen nagyon félnak a „barbároktól”, akiket ugyancsak vérengzőknek jellemeztek előtűk. Olvasni legtöbbjük nem tud, és így a mendemondákra voltak utalva, ezek pedig elég borzalmasan hangzottak. De az a bánásmód, amelyben a német katonák részesítik őket, csakhamar felkelti szimpátiájukat irántuk. Ropant dühösek ellenben az angolokra, akik elárulták őket és régi szép városukat, azzal, hogy kiképzetlen katonákat küldtek segítségül, akik reményeikben magcsalták az antwerpenieket és csak hiábavaló ellentállást okoztak. Nem kevésbé keseríti el a lakosságot az a mód, ahogyan a belga védősereg eszerben hagyta a várost, éjszakai ködben elmenekülve belőle és védtelenül kitéve a németek bombázásának.

Az angolok háromdját hűen jellemzi ez az eset: A város átadása után az a német vezérkari tiszt, aki a polgármesterral együtt a menekülő várparancsnok keresésére indult, a belső erődvezetben megtekintett több házat, amelyek kívülről teljesen épek, belülről pedig teljesen feldúltak voltak. Minden össze-vissza volt törve, az ágyak bajonettel összezúrkálva, a képek összevagdálva. Kiderült, hogy az angolok mindent megsemmisítettek, azzal a szándékkal, hogy a németek terhére irathassák gaztetteiket. A polgármester jelenlétében még a német csapatok bevonulása előtt pontos jegyzőkönyvet vettek fel a pusztításokról.

Antwerpen erődjeiben és arzenáljaiban most a zsákmánybizottság dolgozik. Naponta új fegyver- és municiókészleteket találhatnak, különösen sok puskaport, úgy, hogy a talált zsákmány már jóval túlhaladta a hivatalosan közölt számadatokat. A külső erődök municióraktáraiban érdekes felfedezésre bukkantak, amely különös fényt vet Belgium semlegességére. A munició között találtak nagymennyiségű francia gyalogsági municiót, eredeti csomagolásban. A talált fegyverek javarésze még egészen érintetlen, legtöbbje olyan, amelyből még egyetlen egy lövést se tettek. Minthogy folyton újabb és újabb készleteket találhatnak, valószínű, hogy a zsákmánybizottság munkája három hónapig is eltart. Az áru és proviant készletek összeszámolását tizennégy nap óta végzi egy bizottság, amely előkező német kereskedőkből áll és itt is jóval többet találtak már, mint amennyit hivatalosan jelentettek először. A talált kávékészletek például meghaladják Németország évi kávébehozatalát.

Aradi tartalékos tisztházvezredünk harcainról.

(Naplójegyzetek a galíciai csatamezőről. — Nyolcvan nap története a háboruban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 5.

Néhány nap előtt érkezett súlyos betegen haza Aradra az északi harctérről az Acsev. egyik fiatal, szimpatikus tisztviselője Sz. György, aki a háboru kitörése óta a háziezredben az egyik gépfegyverosztálynál szolgál mint tartalékos hadnagy. A fiatal, komoly, éles megfigyelésű tartalékos tisztházvezred végéig a harctéren volt. Végigküzdötte a háziezred minden harcát, átélte, látta, megpróbált mindent, amit aradi derék katonáinknak a háboru juttatott. Tapasztalatait, az átélte eseményeket rendszeresen följegyezte és azokban a naplószerű jegyzetekben, amelyeket Sz. György a harctéren írogatott, amelyekben minden színezés nélkül katonás rövidezséggel jegyezte föl egy-egy nap eseményeit: együtt van az aradi katonák eddigi hadikronikája.

Eleven, beszédes, minden színes, csillogó szavú leírással fölerő napló az, amely ott zárolt le, hogy a tartalékos tisztházvezred megviselve hazaindul és hazaérkezik. Most egyik aradi tisztházvezred kórházban fekszik a vitéz, csaták tüzeiben megedzett hadnagy, akinek érdekes naplóját alkalmunk volt olvasni. A följegyzésekből — elhagyva a szigorúan katonai dolgokat és mindazt, ami hadmozdulatokról szól — sok-sok érdekeset szemelgettünk össze az alábbiakban.

— A legszebb vasuti vonalon utaztam át Galiciába. 4 óra 25 perckor hagytuk el a magyar határt. — Ezzel kezd meg az első harctéri események leírását augusztus 29-én a hadnagy.

Rövid, csattanó följegyzések számolnak be napról-napra a háziezredünk első galíciai harcainról: a két lembergi csatáról.

Szeptember 7-én fél 1 órakor alarm... K—v.-felé előnyomul az ezred, hol egy hidat kell őriznünk. Gyönyörű idő van. Az ég egészen tiszta. Nyolc órakor egy emlékműhöz értünk, balra egy erdőből, hol gyönyörű harci terep nyílt előttünk. Mi parancs nélkül előmentünk háromezer lépésre, ahol feuerliniét vettünk és itt az előző nap előre küldött egyik századunk visszavonulását fedeztük. Három gránát a mi környékünkön csapott be rettenetes fűtüléssel. Később egy dombon ép keletnek vettünk állást. Igen jó deckungom volt, ennek köszönhetem az életem. Előtte harminc lépésnyire egy szalmakazal mellett G. őrnagy legényének karját, lábát vitte el egy gránát. Ez napi tűz 10 és fél—11, fél 2—3 és 4—fél 6 óráig tartott. Éjjel a deckungban künn aludtam jól.

Szeptember 9... Éjjel 12 órakor több más ezreddel együtt alattomos előnyomulást kezdünk és puskalövés nélkül beestünk fél háromkor E—be, ahol sok orosz foglyul ejtettünk. Rettenetű fáradt voltam, de amint az előnyomulásnál az első hurrát trombitálni hallottuk, minden fáradtság eltűnt. Csak előre, ez volt a jelszó.

Szeptember 11. Reggel négy órától igen nagy a hideg. Alig tudtam miatta aludni. A hogygerincem még folyik a harc, de mérsékelt tempóban. Észak felé, valamint délkeletre óriási tüzek füstje látszik. Nekünk öt órakor még nincs dolgunk. Hat napja már, hogy folyton harcolunk, igazán reánk fér egy kis pihenés. Különböznen tegnap ünnepnap volt: győz-

tünk az éjjel és reggel — öt nap után újra — megmosakodhattunk, de csak fél liter vízben...

E—ben az éjjel 200—250 foglyot ejtettünk. A padlásokon, pincékben szedtük össze őket. Nem csunya emberek, de legnagyobb részük nagyon fiatal: 16—18 évesek. Idősebbet 26—27 évesnél alig láttam...

Tíz órakor a vasuti vonal felé nyomultunk. Az ellenség óriási ágyutüzzel fogadott, de a vasuti töltés fedezete alatt erősen nyomultunk előre, amíg az átjárónál nagyobb ellenséges csapat két gépfegyverrel meglepett. 300 lépésre engedték az ellenséget, akkor a mi gépfegyverünk is megszólalt. A harcban mellettem Wöhl kapitányt egy golyó fején találta. Jobb halántékán kis nyíláson ment be és a balon jött ki. Gillhuber őrnagyot egy orosz katona ütötte le, Weinz főhadnagyot halálra sebesítették, kapitányomat: Grellt lábán lötték meg. Négyes-ötösör mentem a tűzvonalba vissza érte, de pisztolyával fenyegetve küldött el magától, hogy az emberekkel és a fegyverrel törődjek. Egy ordonáncot küldtem melléje azzal a parancsal, hogy semmi körülmények között ne hagyja el. Mi visszavonultunk és P. mellett megtaláltuk az ezredet. Mi van a kapitányommal, azt nem tudom!

Szeptember 12. A visszavonulásban találkoztam P.-vel, aki elmondta, hogy Grell kapitány a kórházban van... A gépfegyverosztág parancsnokságával engem bizott meg az ezredünk...

Szeptember 16. A ... falutól délre vezető utnál az egész ezred tűzvonalat vett, én is: fronttal kelet felé. Mi most az északi szárnyat védjük. Ilyen nehéz helyzetben még nem voltunk: északkeletről és délről vonuló óriási ellenséges csapatot kell feltartóztatnunk. Az elindulás pillanatában habzó lovon ülő huszár jött hozzánk a hirrel, hogy a védelemre szóló csapat már elvonult és így a mi erőnkre nincs szüksége. Így mi is vissza vonultunk B.-W. felé.

A szeptember végéig következő napló jegyzetek ezután a Kárpátok között vonulást, az ottani retablizozást vázolják és beszámolnak arról, hogy az oroszok által behurcolt járványos betegségekkel hogyan birkóztak meg az aradi katonák.

Október 2. Jó éjszaka után 7 órakor abmarsch. Tegnap találkoztunk menetzászlóaljunkkal. Sok ismerős: K.-i dr. stb. Óriási eső, rémítő sár.

Október 10. Reggel erős havazás. Nagy szélben indultunk tovább Cz.-ből. Egész téli táj, minden szép tiszta fehér, csupán a fák sötét zöldje és hervadó sárgája ad változatosságot. A darvak mesés V betűben szállnak dél felé. Este 9 órakor érkezünk L.-ba, ahol egy kolostorban szállásoltak el. Görög katolikus szerzetesek mesélik, hogy az oroszok két nap előtt mentek el; 10—15 géppuskájuk volt. Három generális is volt itt. Három hétig tanyáztak errrefelé.

Október 11. T. felől a huszárok jelentik, hogy ellenség van. Korán reggel erős patullokat küldtek ki W. K. és Sp. felé. 11 órakor sebesülteket hoztak, akiket ellenséges patullokkal való tűzben sebesítettek meg. Este tíz óráig nagyon távoli ágyudörgés hallatszik.

Október 12. Az előttünk levő völgyben — szép kilátás nyílik St.-S. és S. felé — ellenséges deckungokra tüzelünk. Előzőleg mozgást észleltünk ott, ami a tüzelés után megszűnt, de a szemben levő dombgerincről erős ágyutüzet kaptunk. Három-négy óráig a mi két gépfegyverünk volt a célpont. A lövések közül tizenhat a gerinc alatt oly távolságra robbant föl a földben, hogy a felrepülő földet, ágakat láttuk. A parancsnokunk jobb szárnyunkon erős összevonást csinált. Terve, hogy az ellenséget lent az erdőből meglepi. Mi a további parancsig itt fönn maradunk.

Október 13. Borzasztó éjszaka. Esik az eső, nagy a hideg és mi a felhőben vagyunk. Csak reggel tudtuk meg, hogy ezredünk jobbra ezer lépésnyire áll. 8 óra után reánk ismét erős ágyutüzelést eresztettek, de nem találtak. Fegyünk feleit a gerincen át fűtültek az ellenséges gyalogsági golyók. Egy órakor lenn a völgyben nagy tüzelés. Ekkor H—y századossal parancsot kaptunk, hogy a harc vonalba menjünk le. Az ellenséges gyalogság golyói igazán sűrűn hullanak és amint a fába ütődnek, valamint a sebesülésekből nyíltan látszik, hallatszik, hogy robbanó golyóval lönek... Lennt a völgyben, ahol a harc folyt, 50—60 lépésre is löttek még az oroszok... Négy foglyunk van, köztük egy oroszországi német, aki az orosz sereg háboruellenes hangulatáról beszél. A tisztek nem mennek náluk a schwarmliniába, csupán az őrmesterek vezetik a tüzet.

Október 15. Seb. főhadnaggyal átvonultunk a L.-ról lehuzódó gerincere. Itt az erdőben óriási infanterie-tűzben megvédtük állásunkat.

Azt a parancsot kaptuk, hogy tartsuk fönn a kapcsolatot a St. felé északra előre vonuló... főherceg csapatai és az alsó csapatok között. Az utolsó emberig és az utolsó golyóig tartanunk kell helyünket.

Október 16. Visszarendeltek az ezredhez, amelyhez a bozotos nehéz lejtőn leereszkedve csatlakoztam. Mint hírlík az elveszetnek hitt L. alezredes, W.-vel a ... hadtestnél van, dr. K.-i és a többi maródiak — kivéve a megsebesült K. Jankót — megmenekültek az orosz fogságtól..... Előlről az oroszok, hátulról a mieink folytonos ágyuzása közben megyünk előre. Ha pár percig hallgat az ágyudörgés, már szinte bántó a esőnd. Reggel gyönyörűen lehettem volna 2400-as aufsatz-cal az egy tagban haladó ellenségre, de nem volt szabad. Fél óttól hat óra utánig a mieink folytonos gyalogsági, gépfegyver és ágyutüztben haladtak előre. Óriási tüzelés folyt és végre is visszatértünk eredeti állásunkba.

Október 17. Hat órakor erős ellenséges infanterie-tüze ébredtem föl a deckungban. Mi is két és fél gurtli kilövésével feleltünk és a deckungjaikból kivonuló oroszokra erősen tüzelünk. Kilenc órától nagyon erős ágyutüzet kaptunk. A deckungom előtt esett le egy pár srappeldarab, sebesültek halálordítása között. Ettől kezdve háromig állandó és megújuló a gyalogsági és ágyutüz az ellenség részéről. Az ellenség fölött sokáig tartózkodott egy két fedelű, sárga-fehér fekete keresztos repülőgép. Talán a főherceg csapataiból szállt föl.

Október 18. Messze keleten és nyugaton óriási ágyuharc, nálunk teljes esend. Parancs, hogy csak előnyomuló ellenségre szabad löni. Kis szünet után folyik az ágyuharc.

Dél tájban folytonos, 3—4 percig tartó fűtülést hallok. Különös zene. Epen bele löttünk az ellenség tizenhat ágyujába. Fenséges látvány. Nem tudom, miért nem folytatják... Este 11-kor egy oroszot fogtunk el, aki azt mesélte, hogy éjjel sturmra készülnek

A lengyel légió bosszuja.

(Négy elfoglalt orosz ágyu — a megcsonkított bajtársért. — Elpusztított falvakon keresztül)

(Az észak-keleti harcszintérre küldött tudósítónktól.)

Galicia, Feldpost 354.

mire nálunk minden embernek ébren kellett vigyáznia.

Október 19. Folytonos ágyuzás. A bakák már úgy megszokták, hogy a napon heverve kártyáznak. Estefelé elcsendesedett a tüzelés... Vitézi cselekedet lesz a mienk, ha küzdelemre kerül a sor. Visszavonulásra nincs hely, mert hátunk mögött 2—300 méteres meredek fenyves, feljebb cserjes hegy, melyre tüzelés alatt fölmenni istenkísértés, olyan, mint egy golyófogó.

Október 20. Éjjel balra a völgyben égő falu erős fényvel világított. Baloldalunkon egész éjjel folyik a harc. A völgyben sűrű köd hömpölyög. Mikor a köd felszáll, jobb szárnyunk is erős tüzet kapott... A felettünk levő batterie 25—30 lövést adott le az ellenséges ágyukra, a jobbra előttünk levőkre, és a tizenhatszáz ágyuból csak nyolc áll már a helyén. Holnap talán döntő harc...

Október 21. Parancs: egy órakor kezdik meg az egész vonalon az ágyuzást, kettőkor az infanterie és a géppuskák. Csendesesen előre és ha sikerül a hurrázás: nagy Arad kiáltással rohanunk az ellenségre. Zenészó hangzik. A zene észak keleten egy magas csucson halatszik: Radetzkyt, Rákóczi, egyéb marsokat huznak huszonnolcezer orosz fogoly ejtésének öröme... Háromnegyed öt óráig nem ültem le, folyton mászkáltam, figyeltem és zavartam előre az embereimet. Tüzérségünk derekasan dolgozik; az egész vonal jobbra-balra hangos úgy az ágyuktól, mint az infanterie tüztől. Óriási a tüzelés, a golyók csak úgy füttyölnek! Milyen előre vagyunk már! Alkonyodik és a fegyverharc még folyik! Gépfegyvereinket este 9-kor az eredeti deckungba visszük. Rémes éjszaka. Halál- és segély ordítással teli a völgy. Ettől és a hidegtől nem tudtam aludni.

Október 22. Hetek óta tartó rosszulétem ma legyőzte erőmet. Nagyon gyenge vagyok. Jelentkeztem az ezredesnél és elindultam vissza T. felé...

Október 25. ... Tíz órakor Aradra érkeztem...

Aradi népfőlkéltiszt hősítette Máramarosban. Máramarosszigetnek az oroszoktól visszafoglalásában és az oroszok továbbbúzdőzésében székely katonákból álló marosvásárhelyi népfőlkélt csapat szerzett a lengyel légiókn kívül nagy érdemeket. A hősiessen harcoló székely katonák tisztjei között volt egy aradi is: T. Milivoj népfelkelőhadnagy, aki — mint azt egy Galicia földjéről érkező tábori levelezőlap most jelenti — különösen kitüntette magát a Máramarossziget visszafoglalását követő harcokban, ahol Nagybooskónál székely legényeivel sikerrel rohanta meg és foglalta el a későbbi előnyomulásnál elhatározóan fontos, Körösmező felé vezető hidat. A jelentős haditényért a csapatokat vezető parancsnok a harvonal előtt dicsérte meg a vitéz aradi népfelkelő tisztet.

Adományok. A hadbavonultak családjai részére ma a következő adományok folytak be a polgármesteri hivatalba: Az aradi kereskedők takarékszövetkezete (néh. Daimel Lajos sirlára szánt koszoru megváltása) 10 kor. az aradi polgári leányiskola tantestülete (november hóra) 25 K. Kohányi Róbert (negyedézer) 10 kor. Berger Gyula (szállásdíj) 3 kor. 20 fill. Auspitz Lajos (szállásdíj) 18 kor. 48 fill. Kell Lipót dr. 100 kor. Bihari Jenő (szállásdíj) 11 kor. 84 fill. Méhes József (szállásdíj) 1 kor. 66 fill. Az aradi polgári jótékony négyzet 1000 kor. Mészáros István 3 kor. Aradi Casinó egylet 200 kor. Polgári jótékony négyzet (szállásdíj) 22 kor. 72 fill.

Nagy nap ez a mai. Alább majd elmondom miért. Nem a harci események miatt nevezetes. A harcok tartanak és amíg döntés nincs, addig nincs nevezetessége a harcban töltött napnak. De valóságos ünnepnap: ma viszsza gondolni idáig való utamra.

A határig, a magyar határig még csak jól eljöttem. De onnan!

Szombaton hajnalban parasztszekérrel nekivágok az utnak, hogy csapatomat, amelytől elszakadtam, utólerjem.

A határon túl. Az első község Galiciában Jablonica. Egy csomó leégett ház. Egy katonatiszt mondja nekem:

— Azt tapasztaltuk, hogy a kozákok szétszórt csapatoknak azzal jelzik a visszavonulást, hogy néhány házat felgyujtanak. Ép úgy az ütközet befejezését azzal jelzik, hogy összes ágyuikkal háromszor-négyszer egymás után szalvét adnak.

Az út nehéz, csupa szerpentin, hegynek fel, hegynek le. Lassan haladunk. Mindenütt a pusztulás, pusztítás képe. Leégett házak, teljesen leborotvált erdők. Minden lépésnél nehezebb az út: a Prutec, aztán a kanyargó Pruth mellett. Minden száz méternél hid — volt. Most csak néhány megszenesedett gerenda csonka vége meredez. Pionirjaink elkészítették már mindenütt a Nothbrückéket, de nagy kerülőt kell tenni a meredek folyóparton kell lefelmennni. Mindenütt 20—30 rutén paraszt áll, a parancsnokság rendelte ki őket, hogy a trénszekereket tolják.

Tatarow. Még sem jeladás céljából gyujtogatnak a kozákok. A nagy faluban alig három-négy ház ép. Mikolicu. Ugyanez a szomorú, vigasztalan kép. A főúton néhány uri ház. Most már csak két omladozó fal, de a romok közt épen állnak a cserépkályhák, egy helyütt szomorúan egyedül — szinte groteszk látvány, egy vas ruhafogas, fürdőkád.

A falu végén megtalálom tréniunket. A Gefechts-trén ép indul. Hamar felkapok egyik kocsira, egy „Landesübliche Fuhrwerkó“-ra.

Már esteledik s most következik az út nehezebbik része. A hidak itt is felégetve, rombolva, de az ideiglenesek még nincsenek kész. Sötét éjjel. A vasuti töltésen haladunk a vak éjszakában, mélységes mélységben zuhog, hömpölyög alattunk a Pruth. Semmi világosság; méternyi széles töltés; ha egy ló megbotlik a vassinen, a talpfák között, zuhanunk le.

Keserves percek. Most megered az eső, pár perc múlva zuhog a jeges víz, testünkhöz tapad a nedves ruha. Megyünk, megyünk nem tudom honnan, nem tudom hová, miért? Az eső zuhog, azt hiszem, már az agyvelőmben, harsan, borzasztó lassan telnek a percek, gépiesen lépek egyik talpfáról a másikra, esetlek, botlok, végigvágodom a sárba, mindegy... Már

nem is gondolkodom, nem tudom mit csinállok, vonszolom magam, csak egy szó jut eszembe, lefeküdni. Lefeküdni ide, a sárba, a poccsolyába, lefeküdni, akárhogy, holtnan, végleg, lefeküdni lefeküdni...

Elakadnak a szekerek... Négy huszár kint lódik az egyikkel háromnegyed óráig, míg ki tudja emelni a váltóból. Lefekszem a sínek közé, a sáros földre, a nedves földre, mindegy, csak fekédni.

Éjjel után egy óra. Végre őrtüzet látunk. Megérkeztünk. Hogy hová, nem tudom, nem is kérdelem. Itt tűz van, őrtűz, itt vannak a huszárak, a többi olyan mindegy. Ledülök egy kötés szénára a tűz mellé. Most már jó minden. A füst csipi a szememet, de kapok forró rizst. Most már nem baj semmi. Hiszen minden jó volna, csak éjszaka ne lenne soha és eső ne esne. Éjszaka és eső: addig ez a két ellenségem van.

Végre virrad. Egy házat látok, betámolygok, ledülök nem, végigvágodom a földön. Már világos van, mire felébredek. Most megtudom, a hely, ahol vagyok, Dora, esinos kárpáti fürdőhely, de most már teljesen kifosztva, felégetve. A ház, amelyben aludtam: Malvinavilla. A berendezése valamikor pazar lehetett, most rom, piszok.

Indulunk tovább. Ismét egy sokat szenvedett község. D—n. Tegnap éjszaka, sőt még négy-öt órával előbb kozákok garázdálkodtak itt, most kitörő örömmel fogad a lakosság egy része, a lengyelek. Leszállunk, pihenünk egy keveset. Egyszerre egy öreg asszony lép elém s megkínál valamivel, amiről csak máséban hallottam: tejes kávéval. A borzasztó éjszaka után szebb, nagyobb ajándékot nem kaphattam volna. Szólok az asszonynak a negyed óra múlva mind a tizenkét huszár, aki velem van, kanalazza a jó, forró kávé. Indulunk. Egy forintot akarok az asszonynak adni, de sértődve ulasítja vissza, sőt még ő akar kezét csókolni nekem:

— Csakhogy már itt vannak — mondja németül — csakhogy megszábadítottak bennünket a kozákoktól.

Egész nap szekéren megyek, estére megérkezem N.-ba, végre csatlakozom az ismerős tisztetekhez.

Október 25. N—n. A dátumot és helyet nem fogom elfelejteni. Agyban aludtunk, lekerült rólunk a ruha.

Vaosora közben hallom, hogy reggeltől délig nagy ütközet volt itt. A lengyel légió verte meg erősen a kozákokat. Reggel a község szélén ráakadtak egyik bajtársukra, akiknek a kozákok orrát, fülét levágták, két szemét kiszúrták. A fiuk borzasztó dühvel támadtak s ágyu nélkül elszedték az oroszok négy ágyuját.

Már fekszünk az ágyban. Egy patrulból jön az altiszt s jelenti, hogy az oroszok hátkilométernyire tőlünk, W—n vannak. Azt mondják, holnap nagy tánc lesz itt...

Zádor Jenő.

Nem sikerül az orosz offenzíva.

(Trónörökösünk a királynál. — Varsó bombázása. — Előrenyomulásunk Szerbiában.)

Távirati tudósítás.

Bécs, november 5.

Az orosz-galíciai hadszíntéren egy német szövetségeseink csapatai, mint saját erőink tervszerűen hajtják végre az új gruppírozást célzó mozdulatokat. Eközben ismételt harcok keveredtek az ellenséggel hátrédeink feladatuk, mely az orosz offenzíva hátráltatásában áll, sikeresen oldották meg. Ennek jele a tegnapi nyugalom. A feladat megoldása jelentékeny időnyereséget jelent.

Szorongatott az oroszok helyzete a Sannál, ahol erősen verték ki új állásaikból őket csapataink.

Közép-Galiciában sem változott a helyzet. Jelentőseggel bír a Strj völgyében elért eredmény is: az oroszok itt sem bírják már állni támadásunkat.

A trónörökös a királynál.

Bécs. (Táviróda.) A sajtóhadiszállásról jelentik: A trónörökös Bécsbe utazott, hogy a királynak jelentést tegyen a harctéren szerzett benyomásairól.

Varsó bombázása.

Krakó, november 5. A Cias jelenti: A minap délután 3 órakor repülőgép tünt föl Varsó fölött és 14 bombát dobott le, amelyek a Marschall-utcában és a Jeruzsálem-uton explodáltak. Ezek a bombák csak anyagi kárt okoztak. Az aeroplánból lehajított újabb bombák közül egy életveszélyesen megsebesítette az erkélyen tartózkodó Barbanell-házaspárt. Az Elektronala-utcán leesett bomba megölt egy kereskedőt és a leányát, öt asszonyt és egy gyermeket pedig veszedelmesen megsebesített. A legnagyobb pusztulást azonban a Dzika-utcán okozott egy bomba, amely egy néptömeg közepébe hullott. Itt hét ember szörnyet halt és husz súlyos sebet kapott.

Az oroszok veszteségei.

Frankfurt: (Táviróda.) A Frankfurter Zeitungnak Svájcban át érkezett pétervári híradása jelenti, hogy a Visztulánál egyetlen kaukázusi hadosztály 200 tisztet veszített, köztük két tábornokot, három ezredet.

A cár utazása.

Pétervár, november 5. Miklós cár Minszkbe érkezett. A cár résztvett a székesegyházban tartott istentiszteleten és megtekintette a kórházat, ahol számos sebesültnek Szent György érmeket adott. Délután egy órakor a cár a lakosság lelkes ovációi közben folytatta utazását.

Japán ágyuk az oroszoknak.

Bécs, november 5. A Zeit berlini jelentése szerint orosz foglyok azt beszélik, hogy Oroszország 300 nehéz Krupp-ágyut kapott legénységgel együtt Japántól. Ennek ellenében Oroszország azt ígérte, hogy Sachalin-félsziget orosz részét átengedi Japánnak.

Megsemmisített szerb hadosztály.

Bécs. A Südslavische Correspondenz szerint október 24-én a Drinánál teljesen megsemmisítettük a Sumadija-hadosztályt. Egy fogoly kapitány szerint a szerbek vesztesége az egész bolgár háborúban kevesebb volt az eddiginél.

Harcaink Szabácson túl.

Bécs. Szabács után kedden reggel már Jovrenovác is a kezünkbe került. Roham rohamot ért. Az ellenség egyre jobban visszahúzódtott délkelet felé. Folytonos és gyorsabb tempójú előnyomulásban kedden éjszaka féltizenkettőkor vették be csapataink Pricinovicst, ameddig a szerbek jó előre elkészítették már hadállásaikat. Szerdán reggel Misar felé kezdődött meg a harc.

Német flottatámadás az angol partok közelében

(Elsülyesztett angol tengeralattjáró. — Bombát dobtak Londonba? — Az angolok rémülete.)

Távirati tudósítás.

Berlin, november 5.

Óriási feltűnést és Angliában érthetően nagy izgalmat kelt az a hír, hogy Lovestoftnál, mely Anglia keleti partján fekszik, közel Yarmouth-hoz, a híres kikötőhöz, egy német hajóosztály jelent meg, s miután két kisebb angol hajóegységet elsülyesztett, sértetlenül ismét eltűnt. A jelentésekből kitűnik, hogy az angol flotta gros-ja Lovestoftnál horgonyoz s így a német hajók váratlan föllépése kétszeres fontossággal bír. Angliában nagy a nyugtalanság és újabb lehetőségét látják annak, hogy a németek flottájuk támogatásával partra tudnak szállani a szigetországban.

A Lovestofti támadás.

Berlin, november 5. A „Lokalanzeiger“ egy cenzurán átengedett amsterdami sürgönye jelenti: Tegnap korán reggel egy német hajóosztály megtámadta a Halcyone angol partvédő ágyunaszádát patrouille-szolgálatának teljesítése közben. A Halcyone jelentette a támadást, mire könnyű brit cirkálók siettek segítségére, amelyek elől az ellenség gyorsan visszavonult. A brit hajók az ellenséges flottilát nyomon követték, de az éj beállta előtt nem tudták azt harcra kényszeríteni.

A hátrédeben haladó egyik német páncélos-hajó több aknát rakott le maga mögött. Az aknák közül az egyik a D. V. angol tengeralattjárót elsülyesztette. Két tengerészlétet és két matrózt, akik a hajóhídon állottak, megmentettek.

Rotterdam, november 5. Az angol flotta horgonyzó helye közelében lezajlott ütközet után az első sürgöny azt jelenti, hogy a küzdelem Lovestoft közelében folyt le és a német hajócsapat, amely maga mögött aknákat szort el, a D. V. angol buvárhajót elsülyesztette, mintán előbb a Halcyone ágyunaszádot megrongálta. Ez a siker mutatja, hogy az északi tenger határának elzárása nem gátolja meg abban a német hadihajókat, hogy valamennyi tengeren folytassák vakmerő vállalkozásaikat.

Miután a D. V. tengeralattjáró legénységéből mindössze két matrózt és két tisztet tudtak megmenteni, az angol flotta újból olyan embervesztéseget szenvedett, amely egykönnyen nem pótolható.

Angol jelentés a támadásról.

London, november 5. Az admirális titkársága jelenti: Kora reggel egy ellenséges hajóraj tüzelést kezdett a partörző hajókhoz tartozó Halcyone nevű ágyunaszádra, amely felderítő utra készült. A Halcyone egy embere megsérült. Amikor az ágyunaszád az ellenséges

hajók jelenlétét jelentette, az utóbbiak visszavonultak. Bár több könnyű cirkáló üldözte őket, még sem lehetett őket az éj beállta előtt harcra kényszeríteni. A leghátulsó német cirkáló visszavonulás közben számos aknát szort el. Ezek egyikének fölfobbanása következtében a D. 5. angol tenger alatt járó naszád elsülyedt. Két tiszt és két matróz, akik a víz színén uszó tenger alatt járó naszád fedélzetén voltak, megmenekült. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Rettegés a német partraszállástól

London. A Times jelenti Yarmouthból: A Halcyone megtámadásánál a D. 5. tengeralattjárón kívül még két gőznaszád is elsülyedt. Lovestoftban a lakosság rémülete óriási volt és ez a nyugtalanság áterjedt Londonba is. Mindenhöl német partraszállástól tartottak. A londoni hadihivatal megnyugtató kommunikében tudatja a lakossággal, hogy jelenleg valószínűtlennek tartja a németek partraszállását.

London már bombázták a német repülőgépek?

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung értesülése szerint a belgiumi bázisról felszállt német repülőgépekről márciusban dobtak bombákat Londonba. A bombázások eredményéről nincs hír.

Elsülyedt nagy német cirkáló.

Berlin, november 5. Ő felsége nagy cirkálóját a Yerek, e hó 4-én délelőtt a Jadoöbölben a kikötőt elzáró aknák egyikére futott és elsülyedt. Eddigi adatok szerint 382 ember, tehát több mint a legénység fele megmenekült. A mentés munkáját megnehezítette a sűrű köd. Behncke, a tengerészeti vezérkar főnöke. (A Yerek német páncélos cirkáló a Roon testvérhajója, 9500 tonna. 1904. májusában becsítozták vízre. A páncélos 127,3 méter hosszú és 20,7 méter széles. Legénysége 629 főből áll.)

Tiltakozás Anglia aknái ellen.

Koppenhága. A dán, svéd, norvég és holland kormány óvásra készül az Északi tenger elzárása ellen, mert a szabad hajózási jogba ütköznek tartják, hogy Anglia Izlandig elzárta aknáival a tengeri utat.

Német cirkálók Amerikában.

Santiago de Chile, november 5. A Scharnhorst és a Gaeisenau nevű páncélos cirkálók, valamint a Nürnberg nevű kis cirkáló ide érkezett. A német követ és a konzul látogatást tett a hajókon. Mind a három hajó készleteket vett fel.

Naptárhirdetőink

szíves figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni szíveskedjenek.

H I R E K. LEGÜJABB.

BUDAPEST, nov. 5.

(Tévesen cenzurálva.)

Berlin: Enver pasa a német trónörökös üdvözlését megköszönve táviratban fejezi ki azt a biztos reményét, hogy Törökország Vilmos császár seregeivel együtt legyőzi valamennyi ellenségét. — Az összpontosított török haderőt negyedmillióra becsülik.

Konstantinápoly: A tengeri haditörvényszék Konstantinápoly kikötőjében 36 francia, 8 orosz és 1 belga hajót lefoglalt.

CALAIS. A britt expedíciós sereg rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett. Egyes helyeken az angol csapatok eredeti erejük negyedrésszére fogytak le. A németek leghevesebb támadásaikat az angolok ellen intézik, akiket kárlehetetlenül semmisítenek meg.

RÓMA: . . . Az Emden cirkáló az Indiai Óceánon újból két angol hajót süllyesztett el.

London. Hivatalosan jelentik: Anglia és Törökország között beállott a háborús állapot.

AZ ÚJ ÁLLAMI KÖLCSÖN ALÁÍRÁSA.

(Főlhívás a hitelszövetkezetekhez.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, november 5.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet a küszöbön álló állami kölcsönkibocsátás iránt érdeklődő kispapok közönséget lelkesítő felhívással tájékoztatja a nemzeti kölcsön ügyéről. Első eset, hogy államunk közvetlenül az egész néphez fordul kölcsönért, amellyel nem ajánlékot kér, nem is adót kíván. Szövetségeseink szintén óriási összegeket kapnak népeiktől. A német nép első szóra négy és félszer millió márkát kölcsönzött az államnak a háború céljaira.

Mindenünkért, földünkért, vagyunkunkért, népünkért, gyermekeinkért küzdő hű katonáink történelmi munkája sikerének lehetőségéért kell hozni nekünk itthonmaradottaknak is áldozatokat.

Első eset, hogy az állam hitelszövetkezetekre bizza a nagy nemzeti kölcsön gyűjtését. Hivatalos aláírásának helye lesz az Országos Központi Hitelszövetkezet is és a gyűjtőhelyei lesznek az ennek kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek mindenki számára, akár szövetkezeti tag, akár nem.

De jól jegyezzük meg — hangoztatja a felhívás, hogy ez most nemcsak szövetkezeti akció, hanem mindenüvé kiterjedő nemzeti akció. Készen kell várnunk a jelszót, melyre megindul a kölcsönaláírás az egész hazában. Lelkesen várjuk és tudjuk, hogy rövid idő alatt nagy munkát kell végeznünk, mert az aláírásra a kihirdetéstől kezdve csak egy hét fog rendelkezésre állni. Meg kell érteni egyszerűbb honfitársainkkal is, hogy az elrejtett pénz értékét a magyar állam ígéretének szentsége adja meg. Meg kell érteni, hogy az elrejtett pénz nem kamatozik, míg az állami kölcsönkötvény kamatozása busás. A kölcsön és kötvény esetleges eladása biztosítva. Kötvények kamatai után semmiféle adó vagy illeték nem fog járni és már most figyelembe vevendő, hogy a moratóriumra való tekintet nélkül ki kell fizetniük a pénzintézeteknek

olyan takarékbetét összegeket, melyekkel állami kölcsönkötvény vásároltatik.

A közönség tájékoztatására szánt nyomtatványok és körlevelek mielőbb kiadatnak.

— Fischer Ede ezredes — aradi származású. Osernovio hősi védelmezője. Fischer Ede ezredes, akinek tüneményes katonai pályájáról nemrégiben írtunk, nem idegen ember Aradon. Osernovioi csapataink vezetője, akinek hősiessége ellen sem az orosz tulerő, sem az oroszok által vérdíjjal kitűzött 80.000 rubel nem használt, közeli rokonságban állt Szele József aradi ügyvéd elhunyt feleségével született Fischer Margittal. A kiváló katona bátyja Pozsonyban ismert orvos.

— Halálozások. Mélységes gyász érte Szathmáry Jánost, az arad-csanádi egyesült vasutak igazgatóját: felejthetetlen drága hitvese, Szathmáry Jánosné, született Öry Erzsébet ma délután ötven éves korában elhunyt. Az elhunyt urinő halálát férjén és három gyermekén Szathmáry Bélán, Ilonán és Erzsébeten kívül az Öry, Boros és Zborovszky családok gyászolják. Szathmáry Jánosné temetése szombaton, november 7-én délután 3 órakor lesz, amikor a Széchenyi-utca 2. számú házból a felső temetőbe lévő családi sírkertben helyezik örök nyugalomra. A mélyen súlytott köztisztelőben álló Acsev. igazgatót felesége elhunyt alkalmából máris számos ösztönözéssel részvétnyilatkozattal keresték fel. — Özvegy Leopold Mórné szerdán Budapesten elhunyt. Temetése pénteken délután fél három órakor lesz az aradi izraelita temetőben. Az elhunyt urnőben Herzel Bernát az aradi Weitzer János vaggongyár igazgatója anyósát gyászolja. — Andor Béla volt magyar királyi honvédfőhadnagy, az aradi állami jószágigazgatóság számvizsgálója a budapesti Schwarzer-szabatáriumban esütörtökön reggel váratlanul elhunyt. A halottban Záray Ödön aradi nyugalmazott igazgató-tanító vejét, Andor Endre dr. miniszteri osztálytanácsos öccsét gyászolja. Az aradi jószágigazgatóság a temetésen képviselteti magát.

— Hunyady grófné egy aradi orvoshoz. Gróf Hunyady Károlyné, az emberbaráti tevékenységéről és nemesszivűségéről ismert aradmegyei mágnásasszony Soborsinban huszágyas kórházat rendezett be, sebesült katonák részére. A grófné kérésére Barra Gyula dr., aradi orvos kiválogatott az Aradon tartózkodó sebesültek közül huszat, intelligens tiroli és stájer vadászokat, akik már be is költöztek a soborsini kórházba. Hunyady grófnő most a következő, Pozsonyivánkáról írt kedves hangú levélben köszönte meg Barra dr. fáradtságát:

— Tisztelt doktor ur! Fogadja hálás köszönetemet október 28-iki kedves leveléért, amelyet utánam küldtek ide, ahol most állandóan tartózkodunk a háború végéig, minthogy a gróf ezen a környéken inspicáló tisztje több kiegészítő kórháznak. Nagyon kedves volt Öntől, hogy olyan jól kiválasztotta a sebesülteket a soborsini kórház számára és nagyon kérem, tegye ezt meg a jövőben is. Mindnyájan rendkívül sajnáljuk, hogy Soborsinban lévő kedves sebesültjeinket nem látogathatjuk meg, de gyakran és kimerítően referálnak róluk és vigasztaló szavakra az a tudat, hogy a soborsini Vöröskereszt-kórházban igen megelégedettek. Az újságban már régebben olvastam az Ön kedves leányáról, hogy mennyire kiválik, mint önkéntes ápolónő, sőt már egy aradi kórház vezetését is átvette. Ön büszke lehet rá és méltán! Szívvelyes üdvözléssel gróf Hunyady Károlyné.

— Hegedüs László temetése. Az Ap-ponyi Albert-körút 4. számú házból ma délután három órakor kísérték nyugalomra Hegedüs László holttestét. Az elhunyt Acsev. igazgató temetésén nagy részvét nyilatkozott meg. Az Acsev. valamint az Arad-Csanádi Gazdasági takarékpénztár, amelynek az elhunyt igazgató tagja volt, külön gyászjelentésben emlékeztek meg Hegedüs László haláláról, életében kifejtett tevékenységéről, a koporsóra elhelyezték koszorúkat és a temetésen testületileg vettek részt. Megjelentek a gyászszertartáson az Aradi Mérnök- és Építészegylet tagjai is, hogy kitűnő kartársuktól és az egyület egyik megalapítójától örök bucsút vegyenek.

— A harctéren megsebesült porosz herceg. Megírtuk mr, hogy Albrecht Joachim porosz herceg, aki mint őrnagy harcolt a háborúban, a nyugati harctéren jobb lábán egy golyótól megsebesült. A herceget a müncheni kórházba vitték és most ott ápolják. Joachim Albrecht herceg unokája néhai Albrecht porosz hercegnek, Vilmos császár unokatestvérének. A megsebesült herceg harminnyolc éves. Akik a husvétii szezonban Abbáziában voltak, emlékezhetnek a magistermetű, rőt-körszakállu hercegre, aki csodaszép feleségével együtt a fürdőhely legnapszerűbb vendégei voltak. A hercegnő, aki mindennap új toaletiben pompázott, a vele érintkezők állítása szerint, igen meleg szimpátiával viseltetett a magyarok iránt és azt azzal is bizonyította, hogy férjével együtt hosszabb ideig tartó látogatást tett Budapesten. Azt a tervét, hogy Magyarország szebb részeit felkarassa a hercegi pár, nem valósíthatta meg. A herceg igen nagy barátja a zenének és az abbáziai zenekar egyik szerzeményét játszotta is.

— Pénzadományok az aradi Vörös Keresztnek. Az aradi Vörös Kereszt egyesület humanus céljaira újabban a következő adományok érkeztek Váshelyi Janka elnöknő kezébe: Aradi csanádi egyesült vasutak igazgatósága 600 korona, Aradmegyei tankerület tanácsa és a tanfelügyelői hivatal tisztikara 200 korona, Koromzay Frigyes másodszer 50 korona, ifj. Tolnai János 50 korona, Andrányi Károly és fia cég itthon maradt alkalmazottai 35 korona, Jurik János 10 korona, Balassa Györgyné 5 korona, Lukács Gézáné 12 korona, Gábor ezredes 10 korona, Szathmáry Etelka 6 korona, özv. Hady Istváné 10 korona, Szabó Albert és neje (Dürichstein ravatalára szánt koszorú megváltása) 20 korona, Zimmermann Ferenc és neje 5 korona, Ernyei Gyula és neje 3 korona, özv. Naschitzné 10 korona, Koppich Zsigmond 6 korona, Schneider Miklós 45 korona, Az aradvárosi felsőkereskedelmi iskola tanulói 12.52 korona, Szabó Istvánné 2 korona, Az állami felsőbb leányiskola II. oszt. gyűjtése 10 korona, Aradi Irán (Versec) 20 korona, Istvánffy Béla és családja 100 korona, Az aradi újságírók segítő egyesülete 20 korona, Kornis Testvérek alkalmazottainak fizetésük felajánlott százalékának a hára eső része 10.50 korona, Kornis Kata 1 korona, Kornis Ilka 1 korona, Az aradi izraelita hitközség ünnepi gyűjtése (másodszer) 105 korona. A sirookra szánt koszorúk megváltásaként a következő adományokat kapta a Vörös Kereszt: Cserna Vincéné 10 korona, dr. Paretz György 20 korona, gróf Bréda Viktorné 30 korona, dr. Baross Béláné 10 korona, Herceg György 13.30 korona, Baross Boris 20 korona, Nagy Lajosné 10 korona, Weil Alajos 10 korona, Az aradi vízművek zárgondnoksága (Szathmáry Károly emlékére) 15 korona, Gruber Erzsike Csornó 5 korona, Török Géza Mezőkovácsháza 50 korona, Faragó Béla 10 korona, özv. Rajta Mártonné 6 korona, Hegedüs László ravatalára szánt koszorú megváltás címén a következő adományokat kapta a Vörös Kereszt: Weitzer vaggongyár 50 korona, Henrich Sándor 30 korona, Paretz Béla dr. 30 korona, Visky Pál dr. 20 korona. Az aradi nyugdíjas asztaltársaság nejei sajátkezűleg varrtak és adományoztak 14 új inget és 14 drb. új alsónadrágot a sebesültek részére. A nemesszivű adakozóknak az aradi Vörös Kereszt egyesület nevében ez uton mond hálás köszönet. Váshelyi Janka elnöknő.

— A tanítóképezdeben elhelyezett katonai tartalékkórház vezetősége köszönetet mond Nyár Vilmosnének tíz koronás adományáért.

— Az Augusztai karácsonyi dobozok. A Gyorssegély Augusztai Alap országos mozgalmat indított, hogy a harotéren levő katonáinknak a nemzet küldjön karácsonyi ajándékot. Ebből a célból olyan élvezeti cikkekkel, amelyek ajándékozását megengedi a hadvezetőség, az Augusztai Alap csomagot állított össze, amelynek a neve: Augusztai-karácsonyi doboz. Az ára 8 korona. Az alap az ajándékot egy tömegben adja át a Hadsegélyző Hivatalnak, amely eljuttatja a harotérra. A karácsonyi csomagküldés más formáját nem eszközölheti a tábori posta és ezért vállalkozott az Augusztai alap a sok munkát igénylő közvetítésre, hogy katonáink mégis részesüljenek a karácsony örömeiből. Ahányszor három korona gyűl össze, annyi doboz ad át az alap a Hadsegélyzőnek. Fontos nemzeti érdek, hogy minden katonának megkapja a nemzet karácsonyi ajándékát. A közönség figyelmét felhívjuk az ügy jelentőségére, hiszen hazafiasabb dolgot nem cselekedhetünk, mint hogy katonáinknak örömet szerzünk.

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe: Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A legegyszerűbbtől a legizléesebbíg mindennemű nyomdai és könyvkötészeti munkát vállalatunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasutak palotájában.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1914. évi november 6-án:

B: Bérlet.

B: Bérlet.

Itt először:

Napsugár kisasszony.

Nagy operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Paul Rubens és Cecil Raleigh. Fordította: Heltai Jenő. Zenéjét írta: Paul Rubens. Karnagy: Tilger A pád. Rendező: Polgár Sándor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. ércokoros gyára és temetésrendező vállalata.

Szathmáry János, az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatója, a maga és gyermekei Béla, Ilona, Erzsi, valamint az alulírottak nevében mély fájdalommal tudatja, hogy a felejthetetlen drága hitves, illetve a forrón szeretett legjobb anyja és rokon

Szathmáry Jánosné

szül. Öry Erzsi

felvő év november hó 5-én, déli 12 órakor, életének 55-ik és boldog házasságának 33-ik évében esedékesen elhunyt.

A megboldogult drága halott hült tetemei f. év november hó 7-én délután 3 órakor fognak a Széchenyi-utca 2. számú házban a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és a felső temetőben levő családi sírkertben az örök nyugalomnak átadatni.

Az engesztelő szentmise-áldozat a boldogult lelki üdvéért f. évi november hó 13-án, délelőtt 9 órakor fog a főtiszteendő Minorita-atyák szentegyházában a Mindenhatóknak bemutatni. 41

Pihenése legyen esedékes, emléke áldott!

Arad, 1914. november hó 5-én.

Öry Sándor és családja, Öry Ferenc és neje, Öry Aladár, Öry Béla és családja, Borsos Gézané szül. Öry Irén és férje, Zborovszky Pálné szül. Öry Eszter és családja, testvérei, sógorai és sógornói.

* Az ezen rovat alatt közzétettért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

November hó 6., 7.
péntek és szombaton

Riportok a háboruból.

A Nordisk Film Compagnie hiteles felvételei a keletporoszországi harc-térről.

Az idei évad első filmszenzációja. Mester mű:

AZ ARANY SKARABEUSZ

című 3 felvonásos kalandos dzsungel dráma.

Georges Wilkinson és
Lang kettős szerepében:
August Poggioli.

3987

Értesítés.

Van szerencsém a m. t. közönséget értesíteni, hogy a nehéz idők kényszerítő hatása következtében arcképeket fénykép és természet után a legolcsóbb árért festek.

Szíves megrendeléseket kér

Balla Frigyes

festőművész 5498

Arad, Deák Ferenc-utca 40/a.

Az „Orsovai halhoz.”

Legnagyobb halkivitel.

Luttwák József

délgyműlcs és magyar termények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám

(volt Spielmann-ház) saját ház.

Igen tisztelt vevőközönség! Becses értesülésekre adom, hogy csütörtökön, f. hó 5-én reggel friss élőhal érkezett, mely szállítás ismételt kérelmemre eszközöltetett. Kérem a tisztelt vevőközönségemet, egem, mint eddig is, pártfogásukba venni. Ajánlom prima erdélyi burgonyát, métermázsánként 8 korona 50 fillér, rózsaburgonya métermázsánként 9 korona 50 fillér, fehér burgonya métermázsánként 9 korona, erdélyi torma kgja 80 fillér, finom erdélyi hagyma kilója 40 fillér. Mindennemű kóser felvágott húskaphatók. Finom gesztenye kilója 40 fillér. Maróci kilója 43 fill. Egy láda 300 as I-sőrendű citrom 11 korona. Darabonként a citrom 4 és 5 fillér. Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek. Péntek estétől szombat estig üzletem zárva tartom. Üzletem most az Asztalos Sándor-utca 8. szám alatt van (volt Spielmann féle üzlet.) Telefon. 615. 2861

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1914. szeptember 10-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsvonat reggel	8:20
Személyvonat délelőtt	11:42
Személyvonat este	9:39
Személyvonat reggel	5:00

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsvonat délben	1:25
Személyvonat este	7:25
Személyvonat reggel	5:45
Személyvonat délben	12:30

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután	2:10
Személyvonat reggel	7:50
Személyvonat este	9:30
Személyvonat délben	1:35

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este	6:59
Személyvonat délután	8:31
Személyvonat reggel	5:57
Személyvonat este	9:08

Békéscsabáról Nagyváradra ind.:

Személyvonat reggel	6:49
Személyvonat délben	1:35
Személyvonat délután	5:50
Személyvonat reggel	4:35

Nagyváradról Békéscsabára ind.:

Személyvonat reggel	6:00
Személyvonat délelőtt	10:10
Személyvonat délután	4:40
Személyvonat este	7:52

Kimérő kerestetik.

Egy szakértő kesztyű egyén 600 korona óvadékkal, 12% jutalék mellett, kimérőnek kerestetik a városszerke ismert 1869. óta fenálló „Mókushoz” címzett jóhírű vendéglőbe. Ertekezhetni Varjassy Lajos-utca 54. alatt. 5519

538—1914. Éln. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Pétervárad, Ujvidék, valamint a Szerém megyében levő és a legénységi állományba tartozó katonák látogatása megtiltatott.

Figyelmeztetem a város lakosságát, hogy jelzett helyekre e célból, még ha utazási igazolvánnyal is bírnak, utra ne keljenek, mert már Ujvidékről feltétlenül vissza utasítva lesznek, s. maguknak hiábavaló költséget okoznak.

Arad, 1914. évi november hó 2.

Greén
főkapitány.

Hadbavonultak

részére ajánlok a legolcsóbb árak mellett:

- 1 drb alsólepedő szegve. 2.40
 - 1 drb férfi trico ing I. 2.40
 - 1 drb férfi trico nadrág I. 2.40
 - 1 drb férfi sweater I. 5.—
 - 1 drb férfi baskótó —.80
 - 1 pár férfi sokni vastag —.40
 - 1 pár férfi keztű vastag —.60
 - 1 drb férfi piastrom 1.—
 - 1 pár férfi lábszár védő 3.—
 - 1 pár férfi csukló védő —.50
 - 1 drb férfi törülköző —.50
 - 1 drb férfi zsebkendő —.20
 - 1 drb férfi hősapka 1.20
 - 1 drb férfi ing fehér 1.50
 - 1 drb férfi alsó nadrág 1.50
 - 1 drb férfi színes ing 2.—
 - 1 drb paplan 5.60
- továbbá nagy választék vászon, chiffon, asztalnemű, női ruha kelme, barchetek, gyermektrikó és harisnyákban, valamint mindenféle berlinére fej- és posztó nagy-
kendőkből. 5121

Halpern Miksa
női és férfi divatüzlet Aradon,
Szabadság-tér 1. szám.

86—1914. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére szükséges 200 drb. törülköző és 200 drb. portörölő szállítása iránt folyó év november hó 9-én d. e. 10 órakor arlejtést tart.

Kikiáltási ár: törülköző 1 kor. 10 fillér- Porruha 85 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az arlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnán, a minták pedig a városi kamarásnál az arlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1914. évi november hó 2-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek

Illatszerek

Kölgyporok

Kölni vizek

Fogporok

Fog-krémek

Fogpaszták

Fogkefék

Szájvizek

Szappanok

Kajvizek

Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legzesebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szörvestő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3961

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

792—1914. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1915. évben szükséges fertőtlenítő szerek szállítása iránt folyó év november hó 9-én d. e. 10 órakor arlejtést tart.

Kikiáltási ár: kimutatás szerint.

Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az arlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az arlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arlejtési feltételek, valamint a szükségleti kimutatás a gazdasági tanácsnok urnán az arlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1914. évi november hó 2-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban kipróbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapítottatott ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent a.

Kettős füstcsövek állandóan rak táron vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára) 6 korona. 3. sz. 8 korona. 6. sz. 20 korona. Egyedül

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítő

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó unak, Arad.

A kipróbált kályha- és fűtőcső jól bevált, mert igen nagy fűtőanyag megtakarítása mellett, aránylag igen rövid idő alatt, több meleget ad mint az eddig használt kályha, Aradi Ipartestület.

Apró hirdetések.

Az Aradi Közlöny mindennap eljut számtalan városba, faluba és pusztába, tehát sok embernek kerül a kezébe. Minden embernek lehet naponta valamit eladásra kínálni, vagy megvételre keresni az Aradi Közlöny apróhirdetéseivel révén (pl. munkát, árut, szolgáltatást.) Az eredmény biztos.

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes csomagoló leány felvételik Hásnu Nestor drogeriában. 5528

Egy jó húsból való fiu, ki a román nyelvet is bírja, fűszer- és vasútlemben azonnal felvétetik. Menczer A. Adol/, Pankota. 5504

ALKALMAZÁST KERES.

Egy középkorú tanítónő, ki a magyar, német és román nyelvet bírja, bármily irodalmi alkalmazást keres. Ajánlatok „Szorgalmas” jelleg alatt Az Est aradi kiadói hivatalába. 5524

Gyermekszerező

német kisasszony gyermekek mellé ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 5502

Intelligens

magyarjhu urleány 1-2 gyermek mellé ajánlkozik. Háztartásban szívesen segédkezik. Szíves meghívást „Megbízható” címre a kiadóhivatalba kér. 5516

KIADÓ LAKÁS.

Egy 2 szobás utcai garzon lakás, esetleg butorozva és egy butorozott udvari szoba november 15-ére kiadó. Bővebbet Herbstein Mór cégnél, Boros Benitér 3. 5525

Minden kényelemmel

ellátott 4-5 és 6 szobás lakásokat november 1-től, valamint butorozott szobákat ajánl a Lakásnyilvántartási iroda, Deák Ferenc utca 8. Telefon 816. 5499

Kiadó lakás.

Ferdinánd u. 1. sz. alatt 6 nagyszobás újonnan átalakított I. emeleti és 5 nagyszobás földszinti lakás fürdőszoba és mellékhelyiségekkel minden órában kiadó. 5493

A vasúthoz közel,

S-ál-utca 2. b., egy szép 2 és egy 1 szobás lakás azonnal kiadó. 5512

KÜLÖNFÉLE.

Elvesztett

zsemle színű agar kutya, „Pajti” névre hallgat. Becsületos megtaláló illő jutalomban részesül Lenkovits, közös huszár-laktanya. 5522

A Kossuth-parkban

5-én otfelejtett héber-francia imakönyv becsületos megtalálója kéri a kellő jutalom ellenében átadni Kaufman Sándor, Jóssef főherceg-ut 6. sz. 3527

Elegáns kosztümöket és egyéb ruhákat jutányos áron készítek. H. E., Magyar-u. 26. 5528

36195-1914.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter f. évi október hó 12-én kelt 98800. III. A. 8. szám alatt kelt rendelete értelmében közhírré teszem, hogy azon szegénysorsu állattartó kisgazdák, kik állataikat lépfene, serszegő uszók és sertésorbánc elleni ingyenes oltóanyaggal beoltatni kívánják, ezen kisgazdák ebbeli kívánságukat és a beoltandó állatok faját és darabszámát és azt, hogy mily betegség ellen kívánják beoltatni, 1914. évi december hó 10-éig hivatalom állategészségügyi osztályánál a Gáj, Sága és Poltura külvárosban s a tanyákon lakók a gáji alkápitányi hivatalnál jelentésük be. Arad, 1914. október 31.

Greén
főkapitány.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszütő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Hirdetmény.

O cs. és apost. kir. Felsége legfelsőbb elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy f. évi október hó elsejével a vitézségi éremmel kitüntetett egyének következő havipótlékot kapjanak és pedig:

Az arany vitézségi érem után 80 korona.

Az első osztályú ezüst vitézségi érem után 15 korona.

A második osztályú ezüst vitézségi érem után 7 kor. 50 fill.

A vitézségi éremmel rendelkezők figyelmeztetnek, hogy a pótlék utalványozása iránti kérvényüket, mely az érem adományozási levéllel szerelendő fel és melyen a pontos lakcím is megjelölendő, a tartózkodási helyükhöz legközelebb eső cs. és kir. hadki-gészítő kerületi parancsnoksághoz, a honvédek pedig a m. kir. honvéd kiegészítő parancsnoksághoz terjesszék be.

Arad, 1914. október hó 29.

A városi tanács.

Tüzifa

bükk I., II., III. és dorong, oser hasáb és dorong kapható vaggononkinti vételnél **Körösvölgyi Pál-karaktár Andrassy tér 5. Telefon 651.**

Arad sz. kir. város rendőri büntető bírósága.

68-1914. Eln. sz.

Hirdetmény.

O császári és apostoli királyi Felségének legfelsőbb kegyelme a katonai vagy népielkelői tényleges szolgálatukat híven teljesített egyénekre vonatkozó rendőri büntető bírósági kihágásokat illetőleg.

O császári és apostoli királyi Felsége a magyar honvédelmi, földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter urak nevében is a m. kir. belügyminiszter ur által tett előterjesztésre 1914. évi október hó 11-én kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy mindazon egyének ellen, akik a most folyó háboruban a közös véderőnél, a honvédségnél, vagy a népfőlkélnél szolgálati kötelezettségüket híven teljesítették, az 1914. évi szeptember hó 20. napja előtt elkövetett s a közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntető bíróságok hatáskörébe tartozó kihágások miatt indított, vagy indítható rendőri büntető eljárás mellőztessék; a jogerős ítélettel kiszabott és még végre nem hajtott büntetéseket pedig kegyelemből elengedni méltóztatott.

Nem terjed ki a kegyelem az oly események miatt indított vagy indítható rendőri büntető eljárásra, amelyben 1. a cselekmény éppen a hadi állapotra való tekintettel minősül kihágássá, 2. amelyben a cselekmény a hadviselés érdekelt sértő kihágást képez, idezámítva a véderőről szóló 1912. XXX. tc. 68., 64. és 73. §-alban meghatározott, valamint a népfőlkélnél nemely csoportjának jelentkezési kötelezettségéről szóló 1898. XXXVII. tc.-be ütköző kihágásokat is, kivéve, ha az illetők jelentkezési, állítási vagy törvényes szolgálati kötelezettségüknek 1914. évi szeptember hó 20-ig eleget tettek.

Az 1912. XXX. tc. 65. §-ában meghatározott kihágásokra vonatkozólag az 1914. évi július hó 27-én kihirdetett amnestia érintetlenül marad.

Arad, 1914. november hó 1-én.

Dr. Grumán László, s. k.
rendőrkapitány, r. b. bír.

Erdély

gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ősmert legjobb

üdítő és gyógyító ital,

Főraktár:

Éles Árminnál,

Aradon.

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcború egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az aro olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyszertári gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

1924